

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra rozvojových a environmentálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Olomouc 2018

Adam KOLÁŘ

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra rozvojových a environmentálních studií

MALÉ OSTROVNÍ ROZVOJOVÉ STÁTY (SIDS): REGIONÁLNÍ KOMPARACE

Bakalářská práce

Adam KOLÁŘ

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Jaromír HARMÁČEK, PhD.

Olomouc 2018

Mezinárodní rozvojová studia

Prezenční forma studia

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na skupinu Malých ostrovních rozvojových států (SIDS). Popisuje všechny tři regiony SIDS a také skupinu jako celek. Autor si pro práci vytvořil dataset o 14 proměnných, které rozdělil do pěti kategorií: geografické, socioekonomické, environmentální, demografické a politické. K deskripci využil popisných statistik a rešerše literatury. Poslední část je zaměřena na srovnávání regionů pro jednotlivé proměnné. Ke srovnání bylo využito t-testů a 95% intervalů spolehlivosti. Nulovou hypotézu, mezi regiony neexistuje rozdíl, bylo možno zamítnout na 1%, 5% či 10% hladině významnosti ve 13 z celkem 42 případů. Nejvíce statisticky významných rozdílů oproti zbylým regionům je zaznamenáno ve prospěch karibských SIDS, což naznačuje, že z celé skupiny SIDS je tento region nejvíce rozvinutý. Nejméně statisticky významných rozdílů je mezi pacifickým regionem a AIMS, z čehož lze usoudit, že tyto dva regiony jsou si navzájem podobnější než v porovnání s karibským regionem. Pro zpracování dat byly využity programy Microsoft Excel a Stata 13.0.

Klíčová slova

Malé ostrovní rozvojové státy, karibské SIDS, pacifické SIDS, AIMS, popisná statistika, testování hypotéz

Abstract

This bachelor thesis focuses on Small Island Developing States (SIDS) describing all three regions of SIDS as well as the group as a whole. The author created a dataset containing 14 variables divided into five categories: geographical, socioeconomical, environmental, demographical and political. Research of literature and descriptive statistics were used for the description of SIDS. The last chapter is focused on the regional comparison of all variables. T-tests and 95% confidence intervals were used as tools for the comparison. The null hypothesis stated that there is no difference between two regions being compared. This hypothesis was refused in 13 of 42 comparisons at 1%, 5% or 10% relevance levels. The Caribbean region is the most developed out of SIDS, having the highest number of comparisons in their favour. The least number of statistically significant differences are between the pacific and AIMS region, leading to the conclusion that these two regions are more similar to each other than to the Caribbean region. Microsoft Excel and Stata 13.0 software was used to edit and process the dataset.

KEY WORDS

Small Island Developing States, Caribbean SIDS, pacific SIDS, AIMS, descriptive statistics, hypothesis testing

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě zdrojů a literatury, které jsem uvedl v příloženém seznamu.

V Olomouci dne.....

.....

Adam KOLÁŘ

Poděkování

Tímto způsobem bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Mgr. Jaromíru Harmáčkovi, Ph.D. za vstřícný přístup, odborné vedení a cenné rady při psaní práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adam KOLÁŘ**
Osobní číslo: **R15203**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Mezinárodní rozvojová studia**
Název tématu: **Malé ostrovní rozvojové státy (SIDS): regionální komparace**
Zadávající katedra: **Katedra rozvojových a environmentálních studií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se zaměřuje na malé ostrovní rozvojové státy (SIDS). Jejím cílem je deskripce tří hlavních regionů SIDS (tj. Karibiku, Pacifiku a regionu AIMS) a zejména jejich vzájemné srovnání z hlediska geografického, ekonomického, sociálního, kulturního a politického. Teoretická část práce se věnuje jednotlivým regionům SIDS. Praktická část se zabývá statistickým srovnáním jednotlivých regionů metodou regresní analýzy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **10 - 15 tisíc slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

Acock, A. C. 2014. A gentle introduction to Stata. 4th edition. Texas: Stata Press.
Agresti, A., FINLAY, B. 2007. Statistical methods for the social sciences. 4th ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson Prentice Hall.
Briguglio, L. 1995. Small island developing states and their economic vulnerabilities. World Development 95 (23), 1615-1632.
McElroy, J. L., Medek, K. J. 2012. Small island economies: caribbean versus pacific. Bank of Valletta Review 46. 17-32.
Parry C. E., McElroy J. L. 2009. The supply determinants of small island tourist economies. The ARA (Caribbean) Journal of Tourism Research 2(1): 13-22.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Mgr. Jaromír Harmáček, Ph.D.**
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Datum zadání bakalářské práce: **26. dubna 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **13. dubna 2018**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 15. května 2017

Obsah

Úvod	1
Cíle a metody	2
1. Deskripce SIDS	4
1.1. Komplexní informace o SIDS	4
1.1.1. Barbados Programme of Action (BPOA)	8
1.1.2. Mauritius Strategy of Implementation (MSI)	9
1.1.3. AOSIS	11
2. Deskripce jednotlivých regionů	13
2.1. Karibský region	13
2.1.1. Caribbean Community (CARICOM)	17
2.2. Pacifický region	19
2.2.1. Pacific Islands Forum (PIF)	23
2.3. Region AIMS	25
2.3.1. Indian Ocean Commission (IOC)	29
3. Komparace regionů SIDS	30
3.1. Geografické srovnání	30
3.2. Socioekonomické srovnání	31
3.3. Environmentální srovnání	32
3.4. Demografické srovnání	33
3.5. Politické srovnání	33
Závěr	35
Seznam literatury	37

Seznam tabulek

Tab. 1: Vysvětlení proměnných.....	2
Tab. 2: Rozřazení zemí skupiny SIDS	4
Tab. 3: Popisné statistiky proměnných v SIDS.....	5
Tab. 4: Porovnání členství SIDS v AOSIS	11
Tab. 5: Výčet SIDS z karibského regionu.....	13
Tab. 6: Popisné statistiky proměnných pro karibský region	13
Tab. 7: Členové CARICOM	18
Tab. 8: Výčet SIDS z pacifického regionu.....	19
Tab. 9: Popisné statistiky proměnných pro pacifický region.....	19
Tab. 10: Členové PIF	24
Tab. 11: Výčet SIDS z regionu AIMS.....	25
Tab. 12: Popisné statistiky proměnných pro region AIMS	26
Tab. 13: Členové IOC	29
Tab. 14: Výsledky testování hypotéz geografických proměnných	30
Tab. 15: Výsledky testování hypotéz socioekonomických proměnných.....	31
Tab. 16: Výsledky testování hypotéz environmentálních proměnných	32
Tab. 17: Výsledky testování hypotéz demografických proměnných.....	33
Tab. 18: Výsledky testování hypotéz politických proměnných	34

Seznam zkratek

Zkratka	Anglický originál	Český překlad
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome	Syndrom získaného selhání imunity
AIMS	Atlantic, Indian Ocean, Mediterranean, and South China Sea	Atlantský, Indický oceán, Středozemní moře a Jihočínské moře
AOSIS	Alliance of Small Island States	Aliance malých ostrovních států
BPOA	Barbados Programme of Action	Barbadoský akční program
CARICOM	Caribbean Community	Karibské společenství
CARIFTA	Caribbean Free Trade Association	Karibská asociace pro volný obchod
CCJ	Caribbean Court of Justice	Karibský úřad spravedlnosti
CDB	Caribbean Development Bank	Karibská rozvojová banka
CO ₂	Carbon Dioxide	Oxid uhličitý
COP 19	The nineteenth session of the Conference of the Parties	Devatenáctá schůze konference stran

CSME	CARICOM Single Market and Economy	Karibský jednotný obchod a jednotná ekonomika
EDF	European Development Fund	Evropský rozvojový fond
EVI	Environmental vulnerability index	Index environmentální zranitelnosti
HDI	Human Development Index	Index lidského rozvoje
HIV	Human Immunodeficiency Virus	Virus lidského imunodeficitu
HND	GNP – Gross national product	Hrubý národní produkt
IMB	International Maritime Bureau	Mezinárodní námořní úřad
IOC	Indian Ocean Commission	Komise Indického oceánu
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change	Mezivládní panel pro změny klimatu
LDCs	Least developer countries	Nejméně rozvinuté země
MASE	Programme to Promote Regional Maritime Security	Program pro podporu regionální námořní bezpečnosti
MDG's	Millennium Development Goals	Rozvojové cíle tisíciletí
MSI	Mauritius Strategy of Implementation	Mauricijská strategie implementace
NOAA	National Oceanic and Atmospheric Administration	Námořní úřad pro oceán a atmosféru
OSN	UN – United Nations	Organizace spojených národů
PANCAP	Pan Caribbean Partnership against HIV/AIDS	Pan-karibské společenství proti HIV a AIDS
PIF	Pacific Islands Forum	Fórum pacifických ostrovů
SDG's	Sustainable development goals	Cíle udržitelného rozvoje
SIDS	Small Island Development States	Malé ostrovní rozvojové státy
SPEC	Pacific Bureau for Economic Cooperation	Kancelář pro ekonomickou spolupráci jižního Pacifiku
SPF	South Pacific Forum	Fórum jižního Pacifiku
SPNFZ	South Pacific Nuclear-Free Zone	Beznukleární jihopacifická zóna
SPTO	South Pacific Tourism Organisation	Organizace pro turismus v jižním Pacifiku
SYAH	SIDS Youth AIMS Hub	Skupina mladých lidí z regionu AIMS v SIDS
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development	Konference OSN o životním prostředí
UN-DESA	United Nations Department of Economic and Social Affairs	Oddělení OSN pro hospodářské a sociální věci
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund	Dětský fond OSN
UNODC	United Nations office on Drugs and Crime	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu
UN-OHRLLS	The United Nations Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and Small Island Developing States	Úřad vysokého představitele OSN pro nejméně rozvinuté země, vnitrozemské rozvojové země a malé ostrovní rozvojové státy
UNWTO	United Nations World Tourism Organization	Světová organizace OSN pro cestovní ruch
WMO	World Meteorological Organization	Světová meteorologická organizace

Úvod

Malé ostrovní rozvojové státy (SIDS) čelí mnoha problémům a výzám. Tato skupina 58 států a teritorií má mnoho společného, ale také se v mnohém liší. SIDS jsou rozděleny celkem na tři regiony – karibský, pacifický a AIMS. Práce se zabývá všeobecným popisem skupiny SIDS z pohledu celku a z pohledu jednotlivých regionů. První kapitola pojednává o základních informacích a problémech společných pro všechny SIDS, popisuje Alianci malých ostrovních států a krátkou historii celé skupiny SIDS. Druhá kapitola se dělí na tři části, přičemž se každá část zaměřuje na jeden region. Tento popis zahrnuje problémy v regionech, zajímavosti nebo také uskutečněné mezinárodní projekty. Pro každý region je vybrána jedna tamní organizace, která zastřešuje oblast, pokud jde o spolupráci. V rámci prvních dvou kapitol jsou použity popisné statistiky. V poslední kapitole jsou regiony vzájemně porovnány z hlediska geografického, socioekonomického, environmentálního, demografického a politického. Pro komparaci dat byly využity kvantitativní metody, zejména testování hypotéz pomocí t-testů a jim odpovídající intervaly spolehlivosti. Ke statistickému testování byl využíván program Stata 13.0. Autor se pro toto téma rozhodl z vlastního zájmu a také z toho důvodu, že malé ostrovní rozvojové státy jsou Evropě velice vzdálené a není jim věnován patřičný zájem, který by SIDS mohl pomoci. Některé státy by mohly v budoucnu zmizet z mapy světa kvůli klimatické změně a s ní spojeným zvyšováním hladiny oceánů.

Cíle a metody

Bakalářská práce se zaměřuje na skupinu malých ostrovních rozvojových států (SIDS). Cílem práce je popis a vzájemné srovnání pacifického, karibského a AIMS regionu. Hlavní výzkumnou otázkou je: *Existují mezi třemi regiony SIDS statisticky významné rozdíly pro dané proměnné?* Pro první dvě kapitoly byly použity popisné statistiky. V první kapitole byly popsány SIDS jako celek, v kapitole druhé je popsán každý region zvlášť. V kapitole třetí byla provedena komparační analýza metodou statistických testů a intervalů spolehlivosti.

Autor při testování pracuje s nulovou hypotézou H_0 : *Mezi regiony neexistuje rozdíl, $\bar{X}_1 = \bar{X}_2$* . Pokud se tato hypotéza vyvrátí, potvrzuje se hypotéza alternativní H_1 : *Mezi regiony existuje rozdíl, $\bar{X}_1 \neq \bar{X}_2$* . K testování hypotézy autor využívá t-test pro statistické srovnání dvou průměrů.

Komparační analýza byla provedena celkem v pěti oblastech s pomocí 14 proměnných. Tyto oblasti a proměnné shrnuje a popisuje tabulka 1. Data získaná z internetových databází byla zpracována v programech Microsoft Excel a STATA 13.0. Text byl zkompletován rešerší literatury a její následnou kompilací. Práce čerpala z velké části ze zahraničních zdrojů a odborných článků v anglickém jazyce.

Tab. 1: Vysvětlení proměnných

Proměnná	Popis proměnné	Zdroj
pop*	Celkový počet obyvatel.	The World Bank (2018a)
area*	Geografická rozloha v km ² .	The World Bank (2018b)
isolin*	Index izolace (<i>Isolation index</i>).	UNEP (1998)
gdppc**	Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly.	The World Bank (2018c)
schooling**	Průměrný počet let strávený ve škole.	UNDP (2018)
lifex**	Očekávaná délka dožití při narození.	The World Bank (2018d)
watersource***	Podíl populace s přístupem k moderním zdrojům pitné vody.	The World Bank (2018e)
evi ¹ ****	Index environmentální zranitelnosti (<i>Environmental vulnerability index</i>).	Kaly et al. (2004)
marine***	Podíl chráněné mořské plochy z rozlohy státního moře.	The World Bank (2018f)
fert****	Počet narozených dětí na ženu	The World Bank (2018g)
popgrow****	Podíl celkového přírůstku obyvatel.	The World Bank (2018h)
infantmort****	Počet dětských úmrtí do 5 let na 1000 živě narozených dětí.	The World Bank (2018i)

¹ „EVI je založený na 50 indikátorech za účelem odhadnout zranitelnost země z pohledu budoucích přírodních i antropogenních šoků... Nejedná se o zranitelnost ekonomickou, sociální nebo environmentální v kontextu člověkem přetvořené krajiny, ale jedná se vyloženě o přírodní prostředí, jež je schopné vlastního setrvání bez přímé či částečně pomoci člověka... Jeho výsledné hodnoty jsou zařazeny do kategorií: <215 odolný; 215+ ohrožený; 265+ zranitelný; 315+ vysoce zranitelný; 365+ extrémně zranitelný“. (SOPAC a UNEP, 2005: 5, 7)

freedom*****	Míra svobody státu. Nabývá hodnoty 0–100 (čím vyšší hodnota, tím svobodnější stát). Je konstruována ze dvou kategorií – občanské svobody a politická práva.	Freedom house (2018)
wgi*****	Průměr hodnot šesti indikátorů úrovně vládnutí (<i>Voice and Accountability, Rule of Law, Regulatory Quality, Political Stability and Absence of Violence/Terrorism, Government Effectiveness, Control of Corruption</i>). Data nabývají hodnot od -2,5 – +2,5 (čím vyšší hodnota, tím lepší kvalita vládních institucí)	The World Bank (2018j)

Zdroj: Autor. Poznámky: * geografická oblast, ** socioekonomická oblast, *** environmentální oblast, **** demografická oblast, ***** politická oblast

Pro proměnné nebyla dostupná data pro všechny SIDS – limitujícím byl i samotný počet SIDS v databázi Světové banky, který uvádí data jen pro 52 z 58 SIDS (počet pozorování se pro jednotlivé proměnné pohyboval mezi 35 až 52). Autor si proměnné pojmenoval pomocí zkratk, jež využívá v celé práci (viz tabulka 1). Data pro jednotlivé proměnné jsou konstruována jako průměry hodnot pro konkrétní státy za roky 2014–2016. Proměnná *evi* zahrnuje pouze data z roku 2004, protože tento index byl vytvořen jen pro tento rok. Proměnná *isoin* zahrnuje pouze data z roku 1998.

1. Deskripce SIDS

1.1. Komplexní informace o SIDS

Malé ostrovní rozvojové státy jsou definovány jako specifická skupina mezi rozvojovými zeměmi. V brazilském Rio de Janeiru se v červnu 1992 konala Konference OSN o životním prostředí a rozvoji (UNCED), jinak nazývaná jako Summit Země. Na této konferenci se poprvé mluvilo o malých ostrovních rozvojových státech a jejich specifických environmentálních, ekonomických, politických a sociálních aspektech. Následně byla tato část konference zapsána v Agendě 21² v kapitole 17 a vznikl tím pojem SIDS (UN-OHRLLS, 2017).

V rámci SIDS jsou geograficky identifikovány 3 regiony, jmenovitě karibský, pacifický a region AIMS, který je složený z ostrovů a států v oceánu Atlantském, Indickém a v moři Středozemním a Jihočínském. SIDS z těchto regionů jsou členové různých organizací regionální spolupráce. V každém regionu figuruje jedna hlavní organizace. V karibském regionu funguje organizace Karibské společenství (CARICOM), v pacifickém je Fórum pacifických ostrovů (PIF) a v regionu AIMS Komise Indického oceánu (IOC). (UN-OHRLLS, 2017)

Tab. 2: Rozřazení zemí skupiny SIDS

Region	Členové OSN	Nejsou členové OSN, Přidružení členové regionální komise
karibský region	Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Haiti , Jamajka, Kuba, Surinam, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Trinidad a Tobago	Americké panenské ostrovy, Anguilla, Aruba, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Curacao, Guadeloupe, Kajmanské ostrovy, Martinik, Montserrat, Portoriko, Svatý Martin, Turks a Caicos
pacifický region	Federativní státy Mikronésie, Fidži, Kiribati , Marshallovy ostrovy, Nauru, Palau, Papua-Nová Guinea, Samoa, Šalamounovy ostrovy , Tonga, Tuvalu , Vanuatu , Východní Timor	Americká Samoa, Cookovy ostrovy, Francouzská polynésie, Guam, Niue, Nová Kaledonie, Severní Mariany
region AIMS	Bahrajn, Guinea-Bissau , Kapverdy, Komory , Maledivy, Mauricius, Seychely, Singapur, Svatý Tomáš a Princův ostrov	-

Zdroj: ITU (2017), upraveno autorem. Tučně vyznačené státy označují země LDCs.

² Agenda 21 je dlouhodobý akční plán pro dosažení udržitelného rozvoje. Jejím vytvořením se změnilo světové vnímání environmentálních a globálních problémů. (Sitarz, 1993)

Podle tabulky 2 čítá skupina SIDS dohromady 58 zemí a teritorií, které jsou klasifikovány UN-OHRLLS. Ze zmíněného celkového počtu se 38 zemí řadí mezi státy OSN a zbylých 20 nejsou samostatnými státy OSN, resp. to jsou přidružení členové regionální komise. Devět zemí se řadí zároveň do skupiny Nejméně rozvinutých států (LDCs). (UN-OHRLLS, 2011; Sustainable development, 2017a)

Malé ostrovní rozvojové státy jsou celkově vysoce heterogenní skupina států s různými sociálními, politickými, ekonomickými, historickými a geografickými rozdíly. Nicméně i přes jejich různorodost sdílejí podobné rozvojové výzvy, jako jsou například: malá velikost a geografická odloučenost; nízký počet obyvatel, málo lidských zdrojů; slabá ekonomická soběstačnost a závislost na vnější pomoci; environmentální zranitelnost a náchylnost k přírodním katastrofám; zanedbatelný vliv na celosvětové politické rozhodování a slabé vyhlídky mezinárodní spolupráce s vyspělými zeměmi (Betzold, 2010)

Následující tabulka statisticky popisuje skupinu SIDS. U některých proměnných lze vyzorovat vysoké rozdíly, jiné proměnné mají naopak nízkou variabilitu, čímž odůvodňují fakt, že jsou tyto heterogenní země definovány jako jedna skupina.

Tab. 3: Popisné statistiky proměnných v SIDS

Proměnná	Počet sledování	Průměr	Medián	Směr. Odch.	Min	Max
geografické charakteristiky						
pop	52	1312855,00	194650,00	2782664,00	11002,00	11459060,00
area	52	22890,75	760,50	71172,53	20,00	452860,00
isoín	44	59,07	49,50	27,88	3,00	108,00
socioekonomické charakteristiky						
gdppc	38	13434,77	9249,30	15105,16	1418,77	80880,29
schooling	35	8,34	8,60	2,48	2,90	12,30
lifex	40	72,92	73,52	5,51	56,75	82,55
environmentální charakteristiky						
watersource	44	92,46	96,85	12,28	40,00	100,00
evi	48	334,75	340,50	58,02	207,00	436,00
marine	52	6,00	0,67	14,04	0,00	76,47
demografické charakteristiky						
fert	41	2,59	2,23	1,05	1,25	5,68
popgrow	52	1,17	0,99	1,15	-1,73	6,24
infantmort	38	21,88	17,73	14,59	2,13	59,67
politické charakteristiky						
freedom	39	74,28	81,00	21,49	14,00	99,00
wgi	44	0,19	0,13	0,61	-1,18	1,58

Zdroj: Autor

Rozdíly se zobrazují například v maximech a minimech u demografických proměnných. V SIDS jsou země, které mají negativní i pozitivní růst obyvatel, avšak v průměru není populační růst pro tuto skupinu zemí zásadním problémem. V politických proměnných také narážíme na enormní rozdíly

v maximálních a minimálních hodnotách. U proměnné *freedom* hodnota mediánu značí, že země jsou minimálně v 50 % případů svobodné. Politické instituce nejsou podle průměru ani mediánu označovány za kvalitní či nekvalitní. Na základě středních hodnot proměnné *freedom* v tabulce 3 lze říci, že skupina SIDS je v tomto ohledu považována za slabě lepší průměr v celosvětovém měřítku.

V socioekonomických proměnných v maximální a minimální hodnotě vyčnívají rozdíly z pohledu ekonomické vyspělosti (viz tabulka 3). Průměrný počet let strávených ve škole má velké rozpětí mezi 2,9–12,3. Průměrně obyvatelé odchodí osmiletou základní školní docházkou. Podle klasifikace Světové banky patří 21 SIDS do zemí s vysokým příjmem (*high income countries*). Tyto země se vyznačují tím, že mají hodnotu HND na obyvatele 12 236 USD a vyšší. Ze SIDS to jsou Americké panenské ostrovy, Antigua a Barbuda, Aruba, Bahamy, Barbados, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Curacao, Francouzská Polynésie, Guam, Kajmanské ostrovy, Nová Kaledonie, Palau, Portoriko, Severní Mariany, Seychely, Singapur, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Martin, Trinidad a Tobago, Turks a Caicos. Podle klasifikace Světové banky ale patří tři SIDS do skupiny zemí s nízkým příjmem (*low income countries*). Tyto země mají hodnotu HND na obyvatele 1 005 USD a nižší. Ze SIDS to jsou Guinea-Bissau, Haiti a Komory. (The World Bank, 2017)

Kvalita a kvantita pitné vody je problémem v každém regionu SIDS. Nedostatek a znečištění pitné vody způsobují lidem zdravotní problémy. SIDS mají omezený přístup k pitné vodě a nedostatek vyhovujících možností a míst k jejímu uchování a následnému rozvodu k obyvatelům. Často neexistují dostatečná opatření k ochraně podzemních vod a řek s pitnou vodou. Tyto sladkovodní zdroje jsou kontaminovány odpadem z hospodářských zvířat, zemědělskými chemikáliemi, někdy i znečištěním způsobeným průmyslovou výrobou a také důsledky spojenými s klimatickou změnou. SIDS se potýkají i s problémy odpadového hospodářství, které v některých státech vůbec neexistuje, je zkorumpované nebo špatně vedené. (UN-OHRLLS, 2011)

Z tabulky 3 lze vyčíst, že přístup k moderním zdrojům vody má průměrně 92,5 % obyvatel zemí, vyskytují se zde ovšem státy, kde tato hodnota nesáhá přes 50 %. Země jsou podle maxima a minima ve všech kategoriích EVI, ale průměrně se státy nacházejí v kategorii vysoce ohrožených států v kontextu resilience přírodního prostředí. Chráněné pobřežní vody mají velké rozpětí od 0 do 76,5 %. Žádná země nemá státem chráněnou celou mořskou plochu, avšak najdou se státy, jež nemají chráněnou plochu žádnou. Z hodnot směrodatné odchylky a mediánu lze předpokládat, že asi polovina SIDS nemá v zájmu chránit své pobřežní vody nebo pro tuto oblast nemá dostatek zdrojů.

Většina SIDS čelí problémům spojeným s klimatickou změnou, protože jsou přímo obklopeny oceánem nebo se nachází v jeho blízkém kontaktu. Vědci z IPCC³ predikovali možné scénáře ovlivněné zvýšením teploty Země a následným zvýšením mořské hladiny. Ačkoli hladina moře hned nezaplaví celá území ostrovů, mořská voda začíná zasolovat již tak omezenou plochu dostupné orné půdy. Klimatická změna má zásadní dopad na rozvoj těchto států, které jsou často závislé na zemědělství a rybolovu. Zvýšená salinita půd a ztráta pobřežních částí ostrovů nejsou problémem jen pro člověka, ale také pro biodiverzitu. (Baiaomonte, 2017) Příkladem těchto problémů je pacifický SIDS Tuvalu, jehož ostrovy dosahují nadmořské výšky pouze okolo dvou metrů nad mořem. Stát bývá do budoucna označován za první zemi, která bude kompletně zatopena oceánem v souvislosti s klimatickou změnou způsobenou lidstvem. Tento fakt prohlubují už současné problémy spojené s okyselováním okolního moře, jako jsou eroze pobřežních útesů či setrvávání rybích společenstev potřebných pro rybolov. (Tukeli, 2017)

V geografických statistikách v tabulce 3 vyčteme, že v SIDS se nachází země s počtem obyvatel mezi 11 002 (Tuvalu) až bezmála 11,5 milionu (Kuba). Z hodnoty mediánu je patrné, že polovina států nemá více než 194 650 obyvatel. Velké rozdíly zobrazují i maximální (Papua-Nová Guinea) a minimální (Nauru) hodnoty celkové rozlohy. Index izolace má také velké rozpětí z toho důvodu, že některé SIDS se nenacházejí na ostrovech, proto nabývají nízkých hodnot. Průměrně by se ale s hodnotou 59,07 dala skupina států považovat za izolovanou vůči ostatním zemím.

Na základě mediánu proměnné *area* v tabulce 3 víme, že SIDS mají většinou velmi malou rozlohu, ale právě díky této skutečnosti mají někdy oproti velkým státům výhodu v dosažení nejrůznějších rozvojových cílů. Například na malém pacifickém ostrově Tokelau začala solární energie pokrývat celkové energetické náklady ostrova. Několik dalších SIDS z Karibiku a Indického oceánu se snaží také dosáhnout toho, aby celkově vyprodukovaná energie ostrova závisela na obnovitelných zdrojích. V pacifické oblasti několik států usiluje o zachování, konzervaci a ochranu přímořských oblastí. (SIDS2014, 2014) Dalším ze zmiňovaných problémů SIDS je stále narůstající atraktivita turismu do panenských oblastí a touha lidí z rozvinutých zemí procestovat celý svět. Jednou z hlavních atrakcí jsou pro turisty vzdálené odlišné kultury a exotika. Tento turismus ale často není nijak kontrolovaný a bez vzniku určitých pravidel by mohlo v SIDS docházet k znečišťování a degradaci životního prostředí a tamních kultur, což by podle spekulací OSN mělo za následek pokles turismu (UN-OHRLLS, 2011). Nárůst počtu turistů potvrzují data zveřejněná Světovou organizací cestovního ruchu OSN (UNWTO). Například v roce 2000 navštívilo SIDS přibližně 28 milionů zahraničních turistů, zatímco v roce 2013

³ Mezivládní panel pro změny klimatu (IPCC) je hlavním mezinárodním orgánem pro hodnocení klimatické změny. Poskytuje světu vědecký pohled na současný stav klimatické změny a diskutuje možné socioekonomické a environmentální dopady (Ipcc, 2017).

jejich počet dosahoval 41 milionů. Turismus v SIDS je ovšem více vnímaný jako pozitivum než negativum, jelikož pro některé státy představuje jeden z hlavních finančních zdrojů. Pro stát Samoa z pacifického regionu a státy Maledivy a Kapverdy z regionu AIMS byl rozšiřující se turismus klíčový pro graduaci z LDCs. (UNWTO, 2014)

1.1.1. Barbados Programme of Action (BPOA)

Barbadoský akční program byl stanoven rezolucí OSN č. 47/189 na konferenci OSN o udržitelném rozvoji SIDS (*UN Global Conference on the Sustainable Development of SIDS*), která se konala na ostrově Barbados, v tamním hlavním městě Bridgetown mezi 25. dubnem a 6. květnem v roce 1994. Na konferenci vznikl tzv. Barbadoský akční program (*Barbados Programme of Action for the Sustainable Development of small island developing States*, BPOA), který se skládá ze 14 bodů, jež identifikují prioritní oblasti rozvoje a specifické kroky, které jsou nezbytné pro řešení problémů SIDS. Prioritní oblasti byly definovány následovně: klimatická změna a vzestup hladiny moře; přírodní a environmentální katastrofy; odpadové hospodářství, hospodaření s pobřežními a mořskými zdroji; sladkovodní zdroje; půdní zdroje; energetické zdroje; turistické zdroje; zdroje biodiverzity; národní instituce a administrativní kapacity; regionální instituce a technická spolupráce; doprava a komunikace; věda a technologie; rozvoj lidských zdrojů. BPOA dále identifikoval několik oblastí prolínajících se napříč sektory, které také vyžadují pozornost: budování kapacit; institucionální rozvoj na národní, regionální a mezinárodní úrovni; spolupráce při přechodu na technologie šetrné k životnímu prostředí; obchod a ekonomická rozmanitost; finance. Účastníci konference přijali tzv. *Barbados Declaration*, což je politické ustanovení, které podkládá závazky států k plnění BPOA. (de Brecht Romilly, 2005)

Barbadoský akční program se ale potýká i s kritikou. BPOA je sice ve svém znění a pokrytí problémů SIDS dostatečně obsáhlý, na druhou stranu se jeví příliš obecný. Pokud jde například o změnu klimatu a stoupající hladinu oceánu, téměř se neřeší mezinárodní spolupráce či vnější pomoc s řešením tohoto problému. V části o mezinárodní spolupráci a aktivitách chybí zásadní kroky k řešení klimatické změny. Jsou popsány hlavně příznaky, ačkoliv by měly být popsány příčiny nebo to, jak jim předcházet. Často je v BPOA specifikována nějaká akce, ale dále už program neurčuje, jak by měla být tato akce vykonána nebo kdo a kdy by ji měl vykonat. Pokud se v textu objevuje lépe vysvětlený a popsáný problém, tak si ho podle BPOA mají vyřešit samotné státy SIDS. Podle Frye (2005: 91–92) to vypadá, že SIDS nepotřebují OSN k řešení problému, ale k identifikaci problému, což je podle autora zvláštní. Celý tento postup by si měly SIDS vytvořit samy a OSN by mělo pouze napomáhat k realizaci akcí a programů. Frye v knize pokračuje v kritice dalších částí týkajících se kvality pitné vody, odpadového hospodářství nebo využití obnovitelných zdrojů energie.

Pět let po konferenci a vzniku BPOA se Valné shromáždění OSN v roce 1999 rozhodlo pro dvoudenní mimořádnou schůzi, aby se program a situace v SIDS zkontrolovala. Ze schůze vznikl report, ve kterém je konstatováno, že problémy SIDS přetrvávají i nadále. Za hlavní výzvy byly považovány klimatická změna, vzestup hladiny oceánu, zdroje biodiverzity, odpadové hospodářství a přírodní a environmentální katastrofy. Dále bylo identifikováno, že společnou překážkou pro řešení těchto problémů SIDS ve všech třech regionech je nedostatek finančních zdrojů. Navíc tyto země jsou příliš malé a jednoduše nemají lidské zdroje pro rozvoj technicky zdatných pracovníků nebo rozvoj kriticky potřebných institucí.

Během uvedených pěti let se v SIDS zhoršil přístup k pitné vodě, zvýšila se degradace půd, dále pokračoval úbytek přímořské flory a fauny. Přírodní katastrofy jako sesuvy půdy, bouřky, záplavy nebo opakující se sucha nabývaly na intenzitě. Výsledkem setkání byla Deklarace a stav vývoje a iniciativy pro budoucí implementaci akčního programu pro udržitelný rozvoj malých ostrovních rozvojových států (*Declaration and State of Progress and Initiatives for the Future Implementation of the Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States*). Tato deklarace identifikovala 6 hlavních problémových oblastí, které potřebují urgentní pozornost: klimatická změna; přírodní a environmentální katastrofy a klimatická zranitelnost; zdroje pitné vody; pobřežní a přímořské zdroje; energie; turismus. (Fry, 2005)

Během 22. mimořádného zasedání Valného shromáždění OSN, jež se konalo se záměrem potvrdit a přezkoumat implementaci Akčního programu pro udržitelný rozvoj SIDS, se opět utvrdily principy a závazky k udržitelnému rozvoji SIDS zapsané v Barbadoské deklaraci (*Barbados Declaration*), v BPOA a v Agendě 21. Při příležitosti konání Summitu tisíciletí (*Milenium Summit*), kde vznikly MDG's, se účastníci z rozvinutých zemí shodli a nadále se zavázali v pokračování cílené pomoci pro SIDS. (Ghina, 2003)

1.1.2. Mauritius Strategy of Implementation (MSI)

Valné shromáždění OSN vydalo rezoluci číslo A/57/262, díky které se konalo mezinárodní setkání v hlavním městě ostrova Mauricius, Port Louis, v lednu 2005. Důvodem pro toto setkání bylo desetileté přezkoumání Akčního programu Barbados pro udržitelný rozvoj SIDS (BPOA). (Sustainable Development, 2017b)

Setkání bylo financováno z peněz OSN, dohromady se na něm sešlo 2000 delegátů a hlavy několika států. Účastníci uznali, že BPOA, který od roku 1994 usiloval o zlepšení environmentálního managementu a ekonomický rozvoj ve státech SIDS, zdaleka nedosáhl cílů, které byly nastaveny. Delegáti se během setkání shodli, že BPOA selhalo kvůli příliš zbytečné byrokratické setrvačnosti. Dále kritizovali OSN, jenž nikdy neučinila potřebné kroky pro implementaci programu, že s problémy se

musely finančně vypořádat hlavně SIDS, protože na program nebylo od donorů vyčleněno dodatečné financování. Navíc SIDS nikdy nevezly tento plán za nejdůležitější a kladly na něj nízkou prioritu. (Schmidt, 2005)

OSN mělo v úmyslu pokračovat v pomoci pro SIDS, ale BPOA se ukázal být pro tento účel nedostatečný. Na Mauriciu proto po desetiletém přezkoumání vznikl nový plán s názvem Mauricijská strategie (*The Mauritius Strategy*). Odpovědnost za implementaci strategie má oddělení OSN pro hospodářské a sociální věci (UN-DESA) a UN-OHRLLS, přičemž OSN má v plánu pomoci státům SIDS získat si zvláštní pozornost na mezinárodním poli. Strategie, jež střídá BPOA, je napsaná na 30 stranách. Obsahuje témata a problémy spojené s klimatickou změnou, jako jsou stoupání hladiny moře, přírodní katastrofy, dále pak odpadové hospodářství, vodní zdroje, technologie, udržitelný rozvoj a cestovní ruch. Zástupce generálního tajemníka UN-OHRLLS prohlásil, že Mauricijská strategie má jasná doporučení, která, pokud se budou brát vážně, vyřeší nedostatky BPOA za posledních deset let. (Schmidt, 2005)

Členové OSN se v září roku 2010 sešli ve Spojených státech amerických ve městě New York, aby zhodnotili předešlých 5 let trvání MSI během 65. setkání Valného shromáždění OSN. Tomuto setkání předcházelo několik událostí spojených s jeho přípravou. Nejprve ze začátku roku 2010 byli požádáni zástupci států SIDS o předložení národních hodnotících dokumentů, které předpřipravila OSN. Tyto dokumenty se doplnily o další data ze SIDS jako jsou záznamy nevládních organizací, regionálních organizací a různé informace od agentur OSN. Tyto materiály vytvořily základ pro zhodnocení každého ze tří regionů SIDS. V každém regionu byla následně svolána setkání pro diskuzi výsledků. Setkání Pacifického regionu proběhlo na ostrovech Vanuatu 8. a 9. února 2010, schůze regionu AIMS proběhla na Maledivách 9. a 10. března a poslední setkání Karibského regionu proběhlo ve dnech 16. a 18. března na ostrově Grenada. Tato setkání se zaměřila na to, jak se situace po zavedení MIS zlepšila a jak pokračuje její implementace a samotné hodnocení této strategie. Ve výsledcích se ve všech regionech kladl důraz na zranitelnost SIDS (Sustainable development, 2017c).

Pro SIDS byl dále prospěšný rok 2014, tedy rok, ve kterém se kladl na tuto skupinu velký důraz. V září totiž uspořádala na pacifickém ostrově Samoa Třetí mezinárodní konferenci o skupině SIDS (Third International Conference on Small Island Developing States) zaměřující se na zviditelnění SIDS ve světovém měřítku a na rozšíření povědomí o problémech a výzvách, jimž malé ostrovní rozvojové státy čelí. Během konference experti a vědci na problematiku SIDS zhodnotili tehdejší stav SIDS a polemizovali nad budoucími kroky, které by ostrovní státy měly učinit. Z konference vzešel dokument *SAMOA Pathway*, jenž byl formálně přijat členy OSN. Dokument popisoval potřeby pro podporu SIDS od ostatních zemí za účelem dosažení udržitelného rozvoje. Na konci čtyřdenní konference bylo

zaregistrováno 297 nových partnerství uzavřených mezi různými zeměmi a SIDS. Po konferenci vznikly i webové stránky „SIDS Action Platform“ schraňující mnoho informací o SIDS pro jejich potenciální partnery na jednom místě a o proběhnuvších událostech v SIDS. V souvislosti s konferencí označila OSN rok 2014 Mezinárodním rokem SIDS. (SIDS2014, 2016a; Sustainable Development, 2018; The Commonwealth, 2014; UN, 2018)

1.1.3. AOSIS

Aliance malých ostrovních států (*Aliance of Small Island States*) je uskupení malých ostrovních a nízko položených pobřežních zemí a ostrovů, které sdílejí podobné rozvojové výzvy a řeší otázky zejména environmentálních problémů, které se týkají především jejich samotných. Zaměřují se hlavně na řešení tématu globální klimatické změny. Další posláním aliance je lobbying za SIDS na mezinárodním politickém poli. (AOSIS, 2015a)

AOSIS je jedna z neaktivnějších regionálních seskupení pod hlavičkou UNFCCC. Aliance byla založena v roce 1990 pod vedením států Maledivy a Trinidad a Tobago na Druhé světové konferenci o klimatu v Ženevě (*The Second Climate Conference*). Vznikla z důvodu zvýšení hlasu SIDS na mezinárodní scéně a na vyjednáváních v rámci systému OSN a také kvůli tomu, že tyto země čelí podobným rozvojovým výzvám a extrémní zranitelnosti vůči klimatické změně, především zvyšování hladiny moří. (Climate Policy Observer, 2018)

Tab. 4: Porovnání členství SIDS v AOSIS

Členové AOSIS	Pozorovatelé AOSIS	Nejsou členové AOSIS
Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Cookovy ostrovy, Dominika, Dominikánská republika, Federativní státy Mikronésie, Fidži, Grenada, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Jamajka, Kapverdy, Kiribati, Komory, Kuba, Maledivy, Marshallovy ostrovy, Mauricius, Nauru, Niue, Palau, Papua-Nová Guinea, Samoa, Seychely, Singapur, Surinam, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svatý Vincenc a Grenadiny, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Trinidad a Tobago, Tuvalu, Vanuatu, Východní Timor	Americká Samoa, Americké panenské ostrovy, Guam, Portoriko, Nizozemské Antily	Anguilla, Bahrajn , Bermudy, Britské panenské ostrovy, Francouzská Polynésie, Guadeloupe, Kajmanské ostrovy, Martinik, Montserrat, Nová Kaledonie, Severní Mariany, Turks a Caicos

Zdroj: AOSIS (2015b), upraveno autorem. Tučně zvýrazněné názvy označují členské státy OSN.

V alianci je celkem 39 států a 5 pozorovatelů ze všech světových oceánů a regionů: Afrika, Karibik, Indický oceán, Středomoří, Tichý oceán a Jihočínské moře. Z toho 37 je členskými státy OSN, což je přibližně 20 % z celkového počtu států v OSN. Dohromady tvoří celkem 5 % světové populace.

Všichni členové AOSIS patří do SIDS (AOSIS, 2015a). AOSIS není považována za nezávislou skupinu, ale je členem vyjednávací skupiny rozvojových zemí G-77. Fungování aliance je spíše na neformální bázi, protože nemá žádnou chartu, řízený rozpočet financí nebo třeba sekretariát.

Mezi členy AOSIS existují, podobně jako mezi členy SIDS, obrovské rozdíly. V AOSIS se vyskytuje několik zemí ze skupiny LDCs a současně také například Singapur, který má 5. nejvyšší HDI na světě, a navíc není až tak ohrožen zvyšující se hladinou moří. Členské státy AOSIS čelí různým problémům, mají rozmanitou kulturu a nestejné zdroje. Díky častým rozdílům dochází v alianci k menším konfliktům a odlišným pohledům a názorům na určité problémy. Postupy řešení problémů aliance bývají často kritizovány jako neefektivní, protože nejsou stanoveny jasné priority, na které se aliance zaměřuje, ale zdlouhavě se zabývá několika problémy ve stejný čas, přičemž výsledky se nedostavují. I přes tuto kritiku hraje fungování AOSIS důležitou roli v mezinárodních jednáních o klimatické změně, která představuje hlavní problém pro malé ostrovní státy. Podle slov Lionela Hursta, delegáta Antiguy a Barbudy, „je příspěvek ke klimatické změně od všech SIDS takřka nulový, zatímco dopad klimatické změny na SIDS jednou změní počet těchto států na nulu“. (Betzold, 2010: 135)

Mezi tři nejdůležitější vyjednávací cíle AOSIS patří: přístupy řízení rizik a zabezpečení infrastruktury vůči klimatickým podmínkám; pojišťovací podpora pro vypořádání se s extrémními vlivy; kompenzační mechanismus pro vypořádání se s nevyhnutelnými ztrátami vyplývajícími ze změny klimatu. Třetí cíl byl vyřešen vznikem Varšavského mezinárodního mechanismu pro ztráty a škody spojené s dopady klimatické změny (*Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts*) založeného na schůzi konference COP 19 (*The nineteenth session of the Conference of the Parties*) v roce 2013. První dva cíle ještě nejsou kompletně dosaženy. (Climate Policy Observer, 2018)

2. Deskripce jednotlivých regionů

Stejně jako celá skupina SIDS, také každý ze tří regionů (karibský, pacifický a region AIMS) má spíše heterogenní než homogenní vlastnosti. Z hlediska počtu států je nejpočetnější karibský region, naopak nejméně států se nachází v regionu AIMS. Tato kapitola se snaží vystihnout geografickou, ekonomickou, politickou a environmentální stránku všech tří regionů.

2.1. Karibský region

Tab. 5: Výčet SIDS z karibského regionu

Členské státy OSN	Nejsou členskými státy OSN, Přidružení členové regionální komise
Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominica, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Haiti , Jamajka, Kuba, Surinam, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Trinidad a Tobago	Americké panenské ostrovy, Anguilla, Aruba, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Curacao, Guadeloupe, Kajmanské ostrovy, Martinik, Montserrat, Portoriko, Svatý Martin, Turks a Caicos

Zdroj: ITU (2017), upraveno autorem. Tučně vyznačený název označuje LDCs.

Podle tabulky 5 je v Karibském regionu celkem 29 států a teritorií, z toho 16 členů OSN. V tomto nejpočetnějším regionu je pouze jeden stát, který patří mezi LDCs – tím je nejméně rozvinutá země západní polokoule, Haiti. Ve státech karibského regionu se používá celkem 6 úředních jazyků, z nichž je v největším zastoupení angličtina, která je oficiálním jazykem ve 21 státech. Dalšími jazyky jsou nizozemština, francouzština, španělština, haitská kreolština a papiamentu, ve třech státech je uznán více než jeden úřední jazyk. (CEPAL, 2018)

V následující tabulce se nachází popisné statistiky karibského regionu. Lze v ní vyzorovat, že medián má občas větší hodnotu než průměr. Důvodem je Haiti, jenž výrazně snižuje, popřípadě zvyšuje (*fert, infantmort*) průměrnou hodnotu proměnných.

Tab. 6: Popisné statistiky proměnných pro karibský region

Proměnná	Počet sledování	Průměr	Medián	Směr. Odch.	Min	Max
geografické charakteristiky						
pop	25	1758754,00	157962,00	3553565,00	30121,00	11459060,00
area	25	23840,32	610,00	51492,81	34,00	196850,00
isoin	19	40,89	41,00	15,55	15,00	91,00
socioekonomické charakteristiky						
gdppc	16	15396,72	13012,16	8994,179	1652,68	35117,78
schooling	16	9,11	8,90	1,61	5,15	11,80
lifex	19	74,32	75,29	4,63	62,86	80,90
environmentální charakteristiky						
watersource	18	94,23	97,00	9,76	57,60	100,00
evi	22	323,50	335,50	60,85	207,00	403,00
marine	25	2,84	0,71	4,98	0,00	20,24

demografické charakteristiky						
fert	19	2,02	1,95	0,41	1,43	3,00
popgrow	25	0,79	0,66	0,92	-1,73	2,96
infantmort	16	17,42	13,88	11,93	4,27	52,20
politické charakteristiky						
freedom	17	78,71	87,00	21,35	14,00	99,00
wgi	21	0,34	0,52	0,58	-1,17	1,19

Zdroj: Autor

Karibská oblast zahrnuje nejen ostrovy, ale i Guyanu, Surinam a Belize, což jsou země na kontinentech, které zauímají nadpoloviční většinu rozlohy karibského regionu. Obyvatelstvem i rozlohou převyšuje zbylé dva regiony dohromady. V regionu se nachází nejlidnatější stát SIDS (Kuba), jenž je také jedním ze států, které zvyšují průměrnou hodnotu proměnné *pop* oproti hodnotě mediánu. Díky své pozici na mapě mezi severní a jižní Amerikou jsou karibské SIDS nejméně izolovaným regionem SIDS, výjimkou jsou pouze Bermudy s hodnotou indexu izolace 91, jelikož tento stát neleží přímo v Karibském moři, ale severovýchodně od něj, v Atlantském oceánu.

Průměrná hodnota proměnné *gdppc* se nachází přibližně v průměru maximální a minimální hodnoty. Dá se tedy předpokládat, že tato proměnná má přibližně tvar normálního rozdělení. Toto rozdělení je mírně kladně zešikmené, protože podle hodnoty mediánu je zjevné, že více než polovina hodnot se nachází pod průměrem. Očekávaná délka dožití je zde v průměru nejlepší ze všech regionů.

Demografické proměnné jsou také velice ovlivněny jediným státem LDCs v regionu. Kromě maximální hodnoty *fert* u Haiti je ve zbylých zemích porodnost poměrně ustálená kolem hodnoty 2. Populační růst je v tomto regionu nejnižší ze všech SIDS. Důvodem by mohl být fakt, že ze všech regionů se zde nachází jediné dva státy (Americké panenské ostrovy a Portoriko) mající zápornou hodnotu populačního růstu⁴. Za povšimnutí u demografických charakteristik stojí proměnná *infantmort*, jenž má vysokou variabilitu. Nejnižší hodnota v této proměnné náleží státu Kuba, ovšem pro mnoho zbylých států neznáme data.

V regionu jsou poměrně dobře rozšířeny kvalitní zdroje pitné vody. Nejhůře je na tom Haiti, ale mezi ním a předposlední Dominikánskou republikou je bezmála 30 % rozdíl. Nejlepší zdroje pitné vody mají v tomto regionu Americké panenské ostrovy. Karibik podle indexu environmentální zranitelnosti na druhém nejvyšším stupni ohrožení. Nachází se zde státy odolné (Guyana a Surinam), ale celkem 10 zemí se řadí do pomyslné skupiny extrémně zranitelných států s maximální hodnotou regionu

⁴ Americké panenské ostrovy a Portoriko patří pod správu Spojených států amerických, a proto občané těchto dvou SIDS mohou volně emigrovat do USA například z důvodů hrozících přírodních katastrof nebo za lepší práci. (CNN, 2018)

(Barbados). V průměru se zde vyskytuje málo chráněných mořských oblastí. Těto proměnné dominuje Dominikánská republika s 20,24 % chráněné mořské plochy.

Environmentální problémy patří k jedněm z hlavních problémů karibských SIDS. Například bylo zjištěno, že moře v tomto regionu trpí na částečný úbytek korálových útesů. Národní úřad pro oceán a atmosféru (NOAA), patřící pod Ministerstvo obchodu Spojených států amerických, provádí studie oceánů po celém světě. V Karibském moři a v Mexickém zálivu byly v minulosti několikrát naměřeny vysoké hodnoty CO₂, což má za následek vysokou kyselost vody. Tento stav vody negativně ovlivňuje život korálů, škeblí a ústřic, zejména tvorbu jejich ulit a schránek bohatých na vápník. V určitých místech Karibiku jsou naměřené rozdíly v kyselosti vody markantní. Jedna ze studií NOAA v Karibském moři vyjadřuje obavu, jak budou na stále zvyšující se hodnoty reagovat korálové útesy v této oblasti. Na několik naměřených odchylek kyselosti vody nebyl v minulosti brán zřetel, ale výzkumy napovídají, že mohou mít významnou roli v porozumění a budoucím setrvání podmořské biodiverzity. Další studie NOAA v karibském regionu se zaměřila na vztah okyselení oceánu a produkce CO₂ vyprodukovaného antropogenními vlivy. Zjistila, že se do oceánu rozpouští až čtvrtina lidmi vyprodukovaného oxidu uhličitého. Několik dalších studií NOAA v Karibiku prokazatelně připisuje pomalý růst korálů a jejich sníženou resilienci zvyšujícím se hodnotám acidifikace oceánů. Hodnoty kyselosti mořské vody se sice v Karibském regionu většinou pohybují v normách, však odchylky bývají stále častější. Ke všemu se zvyšuje i hodnota atmosférického oxidu uhličitého ve vzduchu, což může v budoucnu vést k úbytku korálů v karibském regionu. (NOAA, 2008)

V roce 2014 se konal dvoudenní mezinárodní workshop ve městě Apia na ostrově Samoa na téma Acidifikace oceánu: Nejdůležitější informace o vývoji v malých ostrovních rozvojových státech (*Ocean Acidification: State-of-the-Science Considerations for Small Island Developing States*). Událost byla zaměřena především na karibský region, ačkoliv se odehrávala na ostrově v pacifickém regionu. Jedním z cílů byla deskripce jednotlivých problémů týkajících se acidifikace oceánů v této oblasti (Jewett et al., 2014). Účastníci workshopu se shodli na faktorech, které jsou pro region limitující z hlediska rozvoje a zlepšení stavu oceánu:

- *karibské státy mají slabý cit pro kolektivní identitu z hlediska regionálních platforem,*
 - *tyto platformy jsou silnější spíše na sub-regionálních úrovních v závislosti na blízké vzdálenosti jednotlivých států*
 - *rybáři nejsou kontrolováni tamními politikami*
 - *státy mají omezené lidské a finanční zdroje na řešení problému acidifikace oceánu*
- (Jewett et al., 2014: 8)

V karibské oblasti se často vyskytují ničivé hurikány, které způsobují značné společenské, ekologické a ekonomické škody. Těmto škodám se obvykle nedá vyhnout, ale dají se přinejmenším zmírnit různými systémy včasného varování pro meteorologické a klimatologické jevy. V karibských státech tyto systémy donedávna nefungovaly nebo fungovaly nespolehlivě. Tomuto závažnému nedostatku se rozhodla čelit finská vláda společně se Světovou meteorologickou organizací (WMO). Realizátoři podpořili karibské SIDS instalací meteorologického vybavení, přínosem nových technologií a také školením pracovníků v oboru. To vše bylo v souladu s Barbadoskou deklarací prostřednictvím regionálního Projektu SIDS-Karibik – Přípravenost pro proměnlivost klimatu a globální změnu v malých ostrovních státech v Karibském regionu (*SIDS-Caribbean Project – Preparedness to Climate Variability and Global Change in Small Island Developing States, Caribbean Region*). Projekt byl oficiálně zahájen v roce 2000 a plánovaná doba ukončení byla v roce 2003. Byly do něj zahrnuty tyto karibské SIDS: Anguilla, Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Haiti, Jamajka, Kuba, Montserrat, Nizozemské Antily a Aruba, Svatá Lucie, Svatý Krištof a Nevis, Svatý Vincenc a Grenadiny, Trinidad a Tobago, Turks a Caicos. Projekt měl 6 hlavních cílů zmíněných v dokumentu vydaném World Meteorological Organization (2007: 1–2):

- *zlepšení telekomunikačního systému na národní a regionální úrovni*
- *rehabilitace a modernizace pozorovatelské sítě*
- *renovace regionální laboratoře pro kalibraci a údržbu meteorologických přístrojů*
- *modernizace systémů pro správu databází; implementace programů pro záchranu dat*
- *poskytování vzdělávacích aktivit a kampaní pro veřejnost*

Vše vyvrcholilo až v roce 2005, tedy o dva roky později, než bylo původně plánováno. Projekt byl z velké části úspěšný, z výsledků se vyzdvihuje posílení Národní meteorologické služby v Karibském regionu a zlepšení telekomunikačních služeb v zúčastněných zemích. (World Meteorological Organization, 2007)

Státy karibského regionu čelí také problémům šíření viru HIV a nemoci AIDS. Kvůli tomu vzniklo v roce 2001 Pan-karibské společenství proti HIV a AIDS (PANCAP). PANCAP je seskupení mnoha rozdílných organizací, institucí a vlád na regionální úrovni. Finanční zdroje jsou poskytovány různými mezinárodními donory a partnery. V karibském regionu toto seskupení bojuje za lidská práva obyvatel s HIV, proti epidemii HIV, zvyšuje povědomí o HIV a v neposlední řadě se snaží integrovat občany s HIV do společnosti. Pracuje s lidmi s HIV, ale i s komunitami, které jsou nejvíce ohroženy touto nemocí, jako jsou například gayové, sexuální pracovníci, uživatelé drog, migranti a mladiství. PANCAP za svoji několikaletou existenci zaznamenal v karibských SIDS mnoho úspěchů, jako je například pokles nakažených z 2,2 % na méně než 1 %, pokles úmrtí způsobených nemocí AIDS mezi lety 2001 a 2012 o

52 %, posílení regionálních zdravotnických systémů a je na pokraji vymýcení přenosů HIV z matky na dítě. (PANCAP, 2018)

V karibské oblasti se podle proměnné *freedom* nachází nejsvobodnější (Barbados) a zároveň nejméně svobodná země (Kuba) ze všech SIDS. Region je na tom s kvalitou politických institucí lépe než celá skupina SIDS.

2.1.1. Caribbean Community (CARICOM)

Karibské společenství (CARICOM) bylo založeno v roce 1973 čtyřmi státy: Barbados, Guyana, Jamajka, Trinidad a Tobago a je dnes považováno za nejdéle setrvávající seskupení svého druhu mezi rozvojovými zeměmi. Vzniku samotného společenství předcházela řada událostí. Deset států v této oblasti nejprve patřilo do Federace Západních Indií (*West Indies Federation*), založené v roce 1958 za účelem propojit regionální politiky a ekonomiky. Tato federace byla ale neefektivní a nefunkční, takže po čtyřech letech existence, k roku 1962, byla zrušena. Opravdová kooperace začala zejména mezi anglicky mluvícími zeměmi fungovat až poté. V roce 1963 byla založena Karibská meteorologická služba (*The Caribbean Meteorological Service*), která spojovala zájmy států Karibiku, společně s Univerzitou Západních Indií (*University of the West Indies*) a Regionálními přepravními službami (*Regional Shipping Service*). Díky několika dalším událostem, jako nabytí nezávislosti několika tamních států v 70. letech, se karibské země začaly opět snažit o spolupráci a rozvoj v regionu.

Myšlenku na užší spolupráci opět otevřel Trinidad a Tobago v druhé polovině roku 1963, vláda ale nechtěla obnovit federaci deseti států, nýbrž se snažila prosadit vznik karibské komunity, která by zahrnovala nejen původní federaci, ale také Guyany (Francouzská, Britská a Nizozemská) a všechny zbylé ostrovy Karibiku, ať už závislé či nikoliv. Na tento popud se několik hlav států shodlo na tom, že spolupráce je potřeba pro kvalitní rozvoj regionu. Proto na přelomu let 1967 a 1968 vznikla Karibská asociace pro volný obchod (CARIFTA) a v roce 1969 Karibská rozvojová banka (CDB). Tyto události jsou brány jako začátek pro založení stabilní ekonomiky v oblasti Karibiku. Do roku 1973 se postupně přidala do CARIFTA většina států a ostrovů, které se momentálně nachází v CARICOM.

V roce 1973 bylo oficiálně založeno Karibské společenství a CARIFTA se přesunula pod správu CARICOM. O rok později všechny zbylé státy z CARIFTA podepsaly členství v CARICOM (CARICOM, 2018a; CARICOM, 2018b). V roce 1989 byla CARIFTA změněna na Karibský jednotný obchod a jednotnou ekonomiku (CSME). Od roku 2005 CARICOM skrze CSME otevřela brány volnému pohybu pracovníků, technologií, kapitálu a služeb mezi zeměmi CSME (CSMEonline, 2018). Obyvatelé zemí CSME tedy mohou v jiném členském státu například vlastnit nemovitosti, neplatit clo a peněžní transfery či pracovat bez pracovních povolení. Tento fakt má pomoci i podnikatelům ze zemí s nižším počtem obyvatel, aby svoje podniky mohli rozšířit do zemí, které mají větší poptávku. Kvůli CSME vnikl

pod CARICOM Karibský úřad spravedlnosti (CCJ), který má kontrolovat fungování a rozhodovat o právních věcech týkajících se CSME. (Fraser, 2004)

Tab. 7: Členové CARICOM

Členské státy	Přidružení členové	Pozorovatelé
Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Grenada, Guyana, Haiti, Jamajka, Montserrat, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincent a Grenadiny, Surinam, Trinidad a Tobago	Anguilla, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Kajmanské ostrovy, Turks a Caicos	Aruba, Curacao, Dominikánská republika, Kolumbie*, Mexiko*, Svatý Martin, Venezuela*

Zdroj: Theodora (2011), upraveno autorem. * nepatří do skupiny SIDS.

K počátku roku 2018 je podle tabulky 7 v CARICOM 15 členských států, pět přidružených členských států a sedm pozorovatelů. Všichni členové a přidružení členové patří do karibských SIDS. Hlavní sídlo společenství se nachází v hlavním městě Guyany, Georgetownu (Theodora, 2011). Ve společenství funguje od roku 2005 společný pas, který opravňuje jeho držitele volně se pohybovat v zemích CARICOM. Pas je jedním ze čtyř hlavních symbolů společenství. Dále to je logo, standarda a hymna nazpívaná od Michele Henderson s názvem *Celebrating CARICOM* (CARICOM, 2018c). Kromě Belize, Surinamu a Guyany všechny členské státy leží na ostrovech. Více než polovina obyvatel zemí CARICOM je mladší 30 let, jednacím jazykem politiků je angličtina. Společenství je založeno na ideji čtyř pilířů integrace (*Pillars of Integration*): ekonomická integrace; zahraniční politika; lidský a sociální rozvoj; bezpečnost. (CARICOM, 2018d)

Společenství se sešlo v roce 2012 a na jednání vzešla otázka, jak jednotně koordinovat rozvoj členských států. Toto setkání bylo první jiskrou pro vytvoření vůbec prvního společného plánu s názvem Pětiletý strategický plán Karibské komunity 2015-2019: Optimalizace CARICOM (*The Caribbean Community Five-Year Strategic Plan 2015-2019: Repositioning CARICOM*). Na přípravě plánu pracovali experti z CARICOM více než rok, předcházela mu řada výzkumů a konzultací s členskými státy. Plán byl oficiálně přijat a představen při příležitosti 35. setkání konference hlav států v členské zemi Antigua a Barbuda v roce 2014. Tým expertů vedla Gwendoline Williams, která má podle vedení CARICOM největší podíl na přípravě pětiletého plánu, jenž se jeví jako velice komplexní, zejména ve sférách socioekonomických a environmentálních. Největší důraz se klade na posílení ekonomické, sociální, environmentální a technologické resilience (CARICOM, 2014). Irwin LaRocque, generální tajemník CARICOM, v oficiálním rozpisu plánu zmiňuje 11 prioritních oblastí, na které se pětiletý plán zaměří nejvíce:

- *Posílit implementaci a užití CSME;*
- *Představit opatření pro makroekonomickou stabilizaci;*

- *Budování konkurenceschopné ekonomiky, tranzice ekonomiky pro její růst a podporu zaměstnanosti;*
 - *Rozvoj lidského kapitálu;*
 - *Zlepšit úroveň zdraví obyvatelstva;*
 - *Zlepšit bezpečnost a práva občanů;*
 - *Adaptace a ochrana před změnou klimatu, řízení a ochrana před katastrofami*
 - *Rozvoj jednotného informačního prostoru (ICT Space);*
 - *Prohloubit zahraniční vztahy v rámci Strategického plánu CARICOM;*
 - *Přístupné veřejné vzdělávání;*
 - *Reforma sekretariátu CARICOM, jeho institucí a řídicího uspořádání organizace.*
- (CARICOM, 2014: iv–v)

2.2. Pacifický region

Tab. 8: Výčet SIDS z pacifického regionu

Členové OSN	Nejsou členové OSN, Přidružení členové regionální komise
Federativní státy Mikronésie, Fidži, Kiribati , Marshallovy ostrovy, Nauru, Palau, Papua-Nová Guinea, Samoa, Šalamounovy ostrovy , Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Východní Timor	Americká Samoa, Cookovy ostrovy, Francouzská Polynésie, Guam, Niue, Nová Kaledonie, Severní Mariany

Zdroj: ITU (2017), upraveno autorem. Tučně vyznačené názvy označují státy LDCs.

Podle tabulky 8 je v pacifickém regionu 20 států a teritorií, z nichž 13 patří do OSN. Celkem pět zemí je zařazených v LDCs. Valné shromáždění OSN vydalo na konci roku 2013 rezoluci A/RES/68/18, která rozhodla o tom, že Vanuatu bude na konci roku 2017 graduovat ze skupiny LDCs, to se ovšem nestalo, protože v roce 2015 na tento stát udeřila tropická bouře Pam a znesnadnila tak přípravnou fázi pro výstup z LDCs. Na konci roku 2015 se Valné shromáždění shodlo, že graduace z LDCs bude Vanuatu schopné až na konci roku 2020. (UNCDP, 2017).

Většina zemí přebrala národní jazyk po svém kolonizátorovi. Tato část světa byla kolonizována a osidlována hlavně Francií a Velkou Británií, proto se zde objevují především tyto dva jazyky. Na několika ostrovech si ale stále většina obyvatelstva zachovává své původní jazyky, některé dnes už nezávislé státy si dokonce své původní jazyky zařadily do národních (např. Samoa a Marshallovy ostrovy). (Central intelligence agency, 2018)

Tab. 9: Popisné statistiky proměnných pro pacifický region

Proměnná	Počet sledování	Průměr	Medián	Směr. Odch.	Min	Max
geografické charakteristiky						
pop	18	685727,30	137153,00	1835538,00	11002,00	7920200,00

area	18	30837,22	765,00	105666,00	20,00	452860,00
isoin	17	84,82	87,00	17,00	35,00	108,00
socioekonomické charakteristiky						
gdppc	13	5319,12	3693,72	4093,45	1912,53	14559,55
schooling	10	8,25	8,75	2,93	4,30	12,30
lifex	12	71,84	71,10	4,50	65,31	79,28
environmentální charakteristiky						
watersource	17	89,46	96,50	16,22	40,00	100,00
evi	17	353,29	367,00	52,88	251,00	436,00
marine	18	11,44	1,54	21,64	0,00	76,47
demografické charakteristiky						
fert	13	3,29	3,33	1,02	2,04	5,68
popgrow	18	1,39	0,83	1,41	0,17	6,24
infantmort	13	26,85	23,56	10,95	14,13	43,90
politické charakteristiky						
freedom	13	79,00	81,00	14,21	53,00	94,00
wgi	14	0,06	0,07	0,44	-0,61	0,88

Zdroj: Autor

Všechny SIDS z pacifického regionu se rozprostírají na ostrovech a tvoří tak jediný region SIDS, v němž se nenachází pevninský stát. Celkem zde žije bezmála 12,4 milionu obyvatel, ale větší část z nich patří pouze Papui-Nové Guinei, jež je zároveň rozlohou největší z celé skupiny SIDS. V regionu se nachází také nejmenší země SIDS (Nauru) s rozlohou pouhých 20 km². Ostrovy v Pacifiku jsou velmi izolovány od pevniny, odpovídají tomu také vysoké hodnoty proměnné *isoin*. Výjimkou v izolovanosti je zde s minimální hodnotou 35 Východní Timor, jenž je obklopen Austrálií a Indonésií. Geografické rozložení a izolovanost pacifických SIDS mají za příčiny například vysoké ceny pohonných hmot, vysokou cenu exportu, špatný dosah zdravotnictví či drahé cestování do zahraničí. Navíc většina letišť se nachází v pobřežních oblastech a kvůli klimatické změně a stoupající hladině moří hrozí, že ostrovy budou kompletně odstřihnuty od okolního světa. (Lippwe, 2010)

Maximální hodnota proměnné *schooling* je největší ze všech SIDS, náleží státu Palau, naopak v HDP tento region výrazně ztrácí na zbylých dvou oblastech. Maximum *gdppc* v tomto regionu nedosahuje ani průměrné hodnoty u karibského a AIMS regionu. Podle proměnné *freedom* se pacifické státy navzájem z pohledu svobody příliš neliší. Tento fakt lze vyčíst z hodnoty směrodatné odchylky, která je nejnižší ze všech regionů. Také se zde nevyskytuje žádný nesvobodný stát, jelikož minimální hodnota v regionu je 53 (Fidži). Hodnoty *wgi* se u států pohybují většinou kolem nuly, tím pádem se dá tvrdit, že politické instituce jsou v regionu pouze průměrné kvality.

Část ekonomik zemí v regionu závisí na zemědělské produkci, zemědělství však čelí mnoha problémům. Mezi ty hlavní patří například špatná infrastruktura, nedostatek vody k zavlažování, zastaralé

technologie, degradace a sesuvy půd. Dalším kriticky důležitým, ale zároveň kriticky ohroženým ekonomickým sektorem v regionu je rybolov. V oblasti se stále více praktikují nelegální a nadměrné výlovy. Ovšem i rybáři čelí překážkám, jako je špatná infrastruktura a zastaralé technologie a techniky lovu ryb. (Tupouniua, 2008a)

Většina obyvatel pacifických SIDS stále žije na venkově. Tito lidé vydělávají na své živobytí hlavně pomocí zemědělství, rybolovu a lesnictví. Ve venkovských oblastech se vyskytuje vysoké procento negramotnosti, nemoci, nerovnost pohlaví a chudoba, kvůli které se zvyšuje výskyt podvýživy. Za venkovské oblasti je bráno na 800 ostrovů a ostrůvků, které jsou přidružené k různým státům v regionu. Prohlubující se problém je připisován i tomu, že mezi lety 1990 a 2005 relativně klesla ODA plynoucí do regionu pro účely rozvoje venkova o 75 procent. (Tupouniua, 2008b)

Nachází se zde stát s největší porodností (Východní Timor) i populačním růstem (Nauru) z celé skupiny SIDS. Vysoká průměrná hodnota pro úmrtnost novorozenců dětí v pacifických zemích by se dala odůvodnit největším zastoupením zemí LDCs ze všech regionů SIDS. Na přelomu tisíciletí se pacifická oblast začala potýkat se zvyšující se urbanizací, s nárůstem počtu obyvatel, s šířením HIV/AIDS a s nedostatkem zdrojů pitné vody. (CSD-12, 2004)

Z tabulky 9 lze odvodit, že v pacifickém regionu je kladen velký důraz na ochranu pobřežních moří. Až na ostrov Nauru všechny zbylé státy mají svá moře částečně chráněná. Proměnná *marine* disponuje velkou variabilitou a maximální hodnota ze všech SIDS zde patří Nové Kaledonii. I přes veškerou ochranu je podle indexu zranitelnosti pacifický region nejvíce ohrožený. Z mediánové hodnoty proměnné *evi* je patrné, že polovina pozorování se nachází nad hranicí extrémní zranitelnosti. Ačkoliv se v předchozí kapitole jako nejhorší země SIDS často jevílo Haiti, existují i státy, které na tom jsou hůře. Například přístup ke kvalitním zdrojům pitné vody má v Papui-Nové Guinei pouze 40 % domácností, což je nejméně ze všech SIDS.

Od 90. let 20. století zaznamenaly SIDS v pacifickém regionu významný pokrok v rozvoji zdraví, vzdělávání a rovnosti pohlaví. Tyto trendy byly několikrát potvrzeny v evaluacích akčních plánů, jako byly například MSI nebo Rozvojové cíle tisíciletí (MDG's). Ovšem vždy se ukázalo, že lepším výsledkům a efektivnějším rozvoji brání klimatická změna, se kterou jsou spojovány cíle týkající se environmentálních aspektů (UN, 2009). Po roce 2010 se rozvojové projekty v pacifickém regionu zaměřují hlavně na problémy životního prostředí v kontextu pitné vody, stoupající mořské hladiny, půdní eroze a systému včasného varování před extrémními meteorologickými jevy. Vlády států pacifického regionu si jsou vědomy toho, že chudoba je v jejich případě úzce spojená se špatným stavem oceánského ekosystému, jenž pro ně znamená především zdroj potravy a ekonomické stability. Z průzkumů pacifických SIDS vyplynulo, že v pacifickém regionu se odehrává nejvíce krátkodobých

projektů a workshopů na celém světě, což má dobrý i špatný dopad. Z jedné strany je region viditelný pro zahraniční investory, o problémech v regionu se mluví a existuje snaha o zlepšení tamního rozvoje, ale na druhé straně chybí otázka udržitelnosti projektů a někdy i samotná řešení identifikovaných problémů. Workshopy většinou poukazují na problémy, doporučují, co dělat pro zlepšení, ale fakticky nic nevyřeší. Pacifické vlády se shodly na tom, že potřebují tyto výzkumy aplikovat na dlouhotrvající projekty, vedené schopnou skupinou lidí. Tento proces vybuduje různé instituce, které by fungovaly dlouhodobě, přímo v problémových místech a podpořily by tím tamní rozvoj. Toto řešení je pouze teorie, kterou se budou státy v oblasti snažit aplikovat. (Aisi, 2013)

Pacifický region je oproti zbylým SIDS také ovlivněný meteorologickým úkazem El Niño, který vzniká sezónně narušením všeobecné cirkulace atmosféry v okolí rovníku v oblasti Tichého oceánu (Vysoudil, 2014). El Niño má v některých pacifických SIDS za příčinu vyschnutí podzemních vod, které jsou často jediné zdroje pitné vody, a na něj navazující vysídlení mnoha menších ostrovů v Oceánii. Dalšími následky tohoto jevu jsou zvýšená salinita podzemních vod a sezónní sucha. Během těchto suchých období vyčerpává lesní vegetace už tak oslabené sladkovodní podzemní zdroje, což vede k vysychání okolních půd. (Graphic, 2015)

Přísun peněz pro pacifické SIDS zajišťuje z velké části turismus. V regionu byla založena v roce 1983 Organizace pro turismus v jižním Pacifiku (SPTO), jež je hlavním orgánem pro správu a rozvoj turismu. SPTO se snaží propojovat zájmy jednotlivých vlád a přibližně dvou set soukromých podnikatelů tak, aby byl pro všechny strany ekonomicky výhodný a pro turisty atraktivní. (The Commitment, 2014) Organizace čítá 18 členských zemí, jejichž ministři turismu představují hlavní vedení organizace. Z celkového počtu patří 17 států do pacifických SIDS (viz tabulka 6, vyjímaje Palau, Guam a Severní Mariany). Posledním nezmíněným členem je Čínská lidová republika (SPTO, 2017). SPTO je úzce spjatá s Evropskou unií, která této organizaci pomáhá s rozvojem a zároveň zde vede různé aktivity a projekty pro posílení marketingu a lidských zdrojů (SIDS2014, 2016b). SPTO si klade za úkol tři hlavní cíle:

- *Zlepšení letecké a lodní dopravy k ostrovům*
- *Zviditelňování a posilování povědomí o turismu do pacifické oblasti*
- *Podporování myšlenky udržitelného turismu*

(SPTO, 2017)

Organizace odstartovala v roce 2013 program Specialista pro jižní Pacifik (*South Pacific Specialist*) zaměřený na podnikatele v oblastním turistickém ruchu. Program má těmto lidem rozšířit vědomosti, schopnosti a poskytnout jim kvalifikovanost na oficiální úrovni v podobě absolventského diplomu uznávaného v pacifickém regionu. Výuka probíhá v podobě několika online seminářů zakončených elektronickým testem. Tento krok je výhodný pro podnikatele z pohledu seberozvoje a pro rozvoj

turismu v regionu, protože v něm budou působit kvalifikovaní pracovníci, a také pro turisty, kteří se nebudou muset bát, že jejich cestovní poradce bude nezkušený. (SPS, 2013)

SIDS v pacifickém regionu nejsou navštěvovány jen jako destinace pro rekreaci a odpočinek. Ostrovy jsou často využívány za účelem konání mezinárodních setkání a konferencí pořádaných nejrůznějšími organizacemi, a to nejen díky atraktivní přírodě, ale i dostupnému ubytování. Ilisoni Vuidreketi, výkonná ředitelka SPTO se obává, že turismus v jižním Pacifiku je ohrožený klimatickou změnou. V rozhovoru pro periodikum *The Commitment*, který je vydáván pod hlavičkou Spojených Národů, zmínila tři státy, jmenovitě Kiribati, Tuvalu a Marshallovy ostrovy, jež jsou momentálně nejvíce ohroženy stoupající hladinou oceánů, protože jsou to atoly, jejichž nadmořská výška dosahuje pouze pár metrů. Dále uvedla statistiky z let 2009 a 2013 týkající se přírodních katastrof a přílivu turistů a došla k závěru, že návštěvnost turistů mírně roste i přes přírodní hrozby regionu. (The Commitment, 2014)

2.2.1. Pacific Islands Forum (PIF)

Ještě pod původním názvem Fórum jižního Pacifiku (*South Pacific Forum* — SPF) proběhlo jeho první setkání v roce 1971 ve Wellingtonu, hlavním městě Nového Zélandu. Tento rok se zástupci jednotlivých vlád (Fidži, Cookovy ostrovy, Nauru, Tonga a Západní Samoa (nynější Samoa)) rozhodli pro vznik samotného fóra a sekretariátu, jenž sídlí ve státě Fidži. Zástupci z Austrálie a Nového Zélandu se zúčastnili pouze jako pozorovatelé, rok poté se ale stali plnohodnotnými členy. Fórum bylo založeno také kvůli stále častěji se objevujícím nedorozuměním a střetům zájmů mezi nezávislými státy regionu a kolonizátory závislých států (Shibuya, 2004), kteří například využívali region po druhé světové válce pro nukleární testování (a to zejména Francie, Velká Británie a USA). V roce 1985 se SPF zasloužila o celosvětové uznání tzv. Rarotongské dohody, jinak zvané jako dohoda o Bez nukleární jihopacifické zóně (SPNFZ), která osvobodila region od dalších nukleárních testů (NTI, 2017).

V rámci SPF vznikla rok po jeho založení Kancelář pro ekonomickou spolupráci jižního Pacifiku (SPEC) zabývající se primárně exportem surovin, jejíž funkci přebíral na konci 80. let 20. století sekretariát. Od roku 1994 obdržela organizace pozorovatelský status vůči OSN. Od roku 2000 se změnil oficiální název na Fórum ostrovů Pacifiku (PIF) (Turner, 2004). Jeho hlavní funkcí je podporovat státy jižního Pacifiku na mezinárodní politické úrovni. Dále se snaží pomoci státům při sjednávání regionálních a mezinárodních smluv, dohod a obchodů. Další cíle jsou dohlížet na bezpečnost, udržet politickou stabilitu a ekonomický rozvoj v oblasti Oceánie. Fórum ostrovů Pacifiku má k roku 2016 celkem 17 partnerských zemí z celého světa: Čína, Evropská unie, Filipíny, Francie, Indie, Indonésie, Itálie, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Kuba, Malajsie, Spojené státy americké, Španělsko, Thajsko, Turecko a Velká Británie. Tyto země se podílí na chodu přidružených organizací a poskytují různé formy pomoci

a konzultací. Pod PIF funguje celkem deset velkých regionálních organizací, jako jsou například vysoké školy, organizace zabývající se rozvojem, rybnářstvím, regionální leteckou dopravou nebo environmentálními problémy. (Heath-Brown, 2015)

Tab. 10: Členové PIF

Členské státy	Přidružení členové	Pozorovatelé
Austrálie*, Cookovy ostrovy, Federativní státy Mikronésie, Fidži, Francouzská Polynésie, Kiribati, Marshallovy ostrovy, Nauru, Niue, Nová Kaledonie, Nový Zéland*, Palau, Papua-Nová Guinea, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu, Vanuatu	Tokelau*	Americká Samoa, Asijská rozvojová banka, Britské společenství národů , Guam, Mezinárodní organizace pro migraci, OSN, Rybářská komise východního a středního Pacifiku , Severní Mariany, Skupina ACP (státy Afriky, Karibiku a Pacifiku) , Světová banka , Východní Timor, Wallis a Fatuna*

Zdroj: Pacific Islands Forum Secretariat (2018), upraveno autorem. Tučně vyznačené názvy nejsou státy nebo závislá území. Země se znakem * nepatří do skupiny SIDS, ale zároveň to jsou státy nebo závislá území v pacifickém regionu.

Organizace k začátku roku 2018 čítá 18 členů, jednoho přidruženého člena a 11 pozorovatelů. Poslední změny v zemích a institucích figurujících v PIF byly zaznamenány v roce 2016, kdy Tokelau získalo status přidruženého člena a po několika letech statutu přidružených států dostala francouzská závislá území, Francouzská Polynésie a Nová Kaledonie, členství plnohodnotná. Tento fakt znamená pro tyto dvě země větší vliv na vyjednávání PIF a zároveň zlepšení podmínek pro obchodování se zeměmi PIF (The Economist, 2016). Ostrovní státy Tokelau a Wallis a Fatuna náleží pod správu Nového Zélandu. Jsou velmi podobné pacifickým SIDS, ale nejsou uznáni jako členové SIDS.

Za posledních bez mála 50 let existence dosáhlo PIF mnoha regionálních úspěchů. Je to i díky tomu, že všechny členské státy jsou aktivní při rozhodování a aktivitách vytvořených organizací. Regionální spolupráci pacifických ostrovů popsal ve své knize Martin Haas (1989) a definoval termín „Pacifický způsob“ (Pacific Way). Spočívá v tom, že státy dosáhnou kolektivního blaha až po tom, co každý něco obětuje a zároveň se na tom všichni jednotně shodnou. Jako kolektiv funguje pacifický region výborně, ale když jde o jednotlivé státy, je to poněkud horší. Samostatné státy mají problém prosadit své vlastní zájmy, jelikož PIF jedná hlavně za všechny jako za celek a spíše na mezinárodní než na regionální úrovni. Státy samotné tedy nakonec nemají vlastní sílu, pokud se nespojí, což je nevýhoda „Pacifického způsobu“. Eric Shibuya kritizuje chování PIF, že jedná s pacifickým regionem jako s organizací, zatímco by se měl soustředit spíše na budování a identifikaci regionální společnosti (Shibuya, 2004: 107).

Často jsou dobré fungování a viditelnost PIF na mezinárodní úrovni spojovány v souvislosti s členstvím Austrálie a Nového Zélandu, což jsou vyspělé rozvinuté státy. Ne vždy jdou tyto země regionu příkladem, zejména v událostech přispívajících klimatické změně a s ní spojenému globálnímu oteplování v kontextu stoupání hladiny moří, které ohrožuje setrvání mnoha obyvatel v pacifických SIDS. V roce 1997 se vláda Austrálie odmítla postavit za zájem všech ostatních členů PIF v boji proti klimatické změně v otázce omezení průmyslové produkce oxidu uhličitého a dalších skleníkových plynů, jelikož se obávala, že by tato událost mohla výrazně poškodit australskou ekonomiku, což mělo za následek, že se PIF nemohlo konsenzuálně shodnout (Shibuya, 2014). Po několika dnech se nakonec státy PIF musely podřídit zájmům Austrálie a tím pádem nemohly vydat oficiální prohlášení za PIF, ale pouze jednotlivě, což nemělo na mezinárodním poli významný vliv. Austrálie je v pacifickém regionu dominantním státem, i přes snahu vlád menších států v regionu a apelování na vzájemný respekt dosáhla svého (Hussein, 1997). Před Kjótským protokolem, který byl přijat mnoha státy světa v prosinci roku 1997 (MŽP, 2018), byla Austrálie zástupci vlád Německa, Japonska a USA odsouzena za tento postoj a vývoj celé události (Hussein, 1997). Austrálie podepsala Kjótský protokol v roce 1998, ale k jeho plnění se zavázala nová vláda až v roce 2007 (Parliament of Australia, 2010). Tato událost prohloubila pomyslnou mezeru mezi Austrálií a zbytkem fóra, zároveň se jeví jako vhodný příklad nevýhody konsenzu.

2.3. Region AIMS

Třetím světovým regionem skupiny zemi SIDS je AIMS. Je nejmenší co do počtu zemí, ale největší z pohledu geografického rozprostření jednotlivých členů po Zemi. Tento region nemá přímo regionální znaky, nachází se ve dvou různých oceánech, Indickém a Atlantském, takže všechny jeho členy nespojuje primárně geografická poloha, ale spíš to, že nepatří do pacifického ani karibského regionu. Zkratka AIMS značí Atlantský oceán, Indický oceán, Středozemní moře a Jihočínské moře.

Tab. 11: Výčet SIDS z regionu AIMS

Členové OSN	Nejsou členové OSN, Přidružení členové regionální komise
Bahrajn, Guinea-Bissau , Kapverdy, Komory , Maledivy, Mauricius, Seychely, Singapur, Svatý Tomáš a Princův ostrov	-

Zdroj: ITU (2017), upraveno autorem. Tučně vyznačené státy označují LDCs.

Podle tabulky 11 všech devět států z regionu AIMS patří do OSN. AIMS se těžce vymezují jako region. Daly by se rozdělit do 4 sub-regionů. Prvním by byl atlantský region, ve kterém se nachází Guinea-Bissau, Kapverdy a Svátý Tomáš a Princův ostrov. Druhým by mohl být indický region, který v AIMS zastupuje nejvíce států – Komory, Maledivy, Mauricius a Seychely. Zbývající dva regiony s jedním státem by mohly být pojmenovány jako region Jihočínské moře, ve kterém se nachází Singapur a region

Rudého moře, jenž obklopuje ostrovní stát Bahrajn. Guinea-Bissau je jediným státem z AIMS SIDS neležícím na ostrově, nýbrž na africkém kontinentě. K roku 2017 se tři státy AIMS nachází na seznamu LDCs.

Následující tabulka se věnuje stejně jako v předchozích kapitolách popisným statistikám vybraných proměnných. Za povšimnutí stojí sloupec *počet sledování*, jenž kromě proměnné *isoin* vyobrazuje hodnoty 9. Znamená to tedy, že pro region AIMS byla dostupná data pro všechny státy u všech proměnných vyjímaje Guinei-Bissau, u které chybí hodnota u zmiňované proměnné *isoin*.

Tab. 12: Popisné statistiky proměnných pro region AIMS

Proměnná	Počet sledování	Průměr	Medián	Směr. Odch.	Min	Max
geografické charakteristiky						
pop	9	1328503,00	777470,00	1677342,00	93152,00	5537336,00
area	9	4360,11	960,00	8984,60	300,00	28120,00
isoin	8	47,50	52,00	28,84	3,00	87,00
socioekonomické charakteristiky						
gdppc	9	21669,45	13897,32	26219,08	1418,77	80880,29
schooling	9	7,05	6,20	2,90	2,90	11,60
lifex	9	71,40	73,23	7,92	56,75	82,55
environmentální charakteristiky						
watersource	9	94,61	97,10	7,09	78,35	100,00
evi	9	327,22	326,00	57,65	265,00	428,00
marine	9	3,88	0,22	9,14	0,00	27,95
demografické charakteristiky						
fert	9	2,81	2,30	1,39	1,25	4,75
popgrow	9	1,79	2,02	0,81	0,13	2,67
infantmort	9	22,65	12,67	21,38	2,13	59,67
politické charakteristiky						
freedom	9	59,11	55,00	25,35	15,00	90,00
wgi	9	0,06	-0,09	0,84	-1,18	1,58

Zdroj: Autor

Oproti karibské a pacifické oblasti mají státy AIMS většinou vysoké hodnoty hustoty obyvatel. Z AIMS SIDS se tři státy, Bahrajn, Maledivy a Singapur, řadí do deseti států s největší hustotou zalidnění na světě (Index Mundi, 2018). Na základě hodnot proměnné *isoin* lze tvrdit, že region není příliš izolovaný, největších hodnot dosahují státy z Indického oceánu, Mauricius (87) a Seychely (77). Nejmenším státem jsou Maledivy, zatímco nejméně obyvatel se nachází na Seychelách, naopak největší je Guinea-Bissau a nejvíce obyvatel žije v Singapuru. Na setkáních AIMS SIDS se používá hlavně angličtina, ale od roku 2013 se snaží ostatní státy používat i portugalskou, alespoň pro oficiální překlady, protože atlantská část regionu mluví výhradně portugalsky, ostatní státy mají angličtinu jako oficiální jazyk, nebo je používána alespoň na národní úrovni v úřadech. (SIDS2014, 2013)

Mezi SIDS v AIMS regionu se objevují obrovské rozdíly. Například HDP Singapuru⁵ je 57krát větší než HDP státu Komory, jenž je na seznamu LDCs. Druhé nejvyšší HDP z regionu patří Bahrajnu⁶. Vyskytuje se zde nejnižší hodnota průměrného počtu odchozených let do školy (Guinea-Bissau) a také nejvyšší (Singapur) a nejnižší (Guinea-Bissau) očekávaná délka dožití ze všech zemí SIDS. V úmrtnosti novorozených dětí v SIDS jako celku jsou na tom nejhůře africké státy Guinea-Bissau (59,67) a Komory (56,53). Hranici padesáti překračuje pouze karibské Haiti (viz tabulka 6). Nejnižší porodnost ze všech SIDS náleží vyspělému Singapuru. Populační růst je kladný s průměrnou regionální hodnotou 1,79. Přístup ke kvalitním zdrojům pitné vody je v regionu AIMS nejlepší ze všech SIDS. Kromě Kapverd všechny státy chrání alespoň část pobřežních moří.

Region AIMS je nejvíce heterogenní ze všech tří regionů (viz hodnoty směrodatné odchylky v tabulce 12) a všechny jeho státy nejsou víceméně propojeny žádnou velkou regionální organizací, jako je tomu u pacifického regionu (PIF) a karibského regionu (CARICOM), tím pádem jsou šance AIMS pro udržitelný rozvoj výrazně menší (NSDS, 2018). V roce 2013 vzešla z iniciativy UNESCO a UNICEF organizace *SIDS Youth AIMS Hub* (SYAH). Tato nezisková nevládní organizace má za cíl formovat novou generaci mladých lidí, kteří se zajímají o rozvoj AIMS a AIMS SIDS jakožto jednotného regionu, kde je potřeba znát svá práva a vzájemné rozdíly, a tím podpořit rozvoj společnosti (Aparna Bhasin Consulting, 2018). SYAH pořádá workshopy a projekty zaměřené na právo pro mladé nadšence do rozvoje SIDS. Výsledkem má být mladý člověk, jenž oplývá nejdůležitějšími kompetencemi pro fungování na mezinárodním politickém poli. Dalším posláním organizace je podpora absolventů vysokých škol v rámci výzkumů týkajících se témat AIMS regionu, o kterých se vydává málo odborné literatury. Posledním z hlavních zaměření SYAH je práce s marginalizovanými skupinami lidí a jejich integrace do společnosti. Organizace též spolupracuje s ministerstvy školství a usiluje o zařazení výuky o udržitelnosti do školních osnov, což má vést k budování aktivní a udržitelné společnosti (SYAH, 2018a). SYAH v regionu AIMS mezi lety 2014 a 2017 realizovalo celkem 15 aktivit a projektů zaměřujících se na environmentální (moře a oceány, klimatická změna), socioekonomická (podnikavost, zaměstnanost mladých) a rozvojová témata (rozvoj osobnosti, snižování chudoby). (SYAH, 2018b)

Problémy regionu AIMS jsou často velmi podobné těm, kterým čelí ostatní oblasti SIDS. Nejvíce jsou státy ohroženy stoupající hladinou oceánů způsobenou klimatickou změnou. Dále se státy potýkají se zastaralými kanalizacemi, špatným odpadovým hospodářstvím, závislostí a omezenými možnostmi importu ropy a zemního plynu, jejichž ceny jsou v některých státech AIMS regionu příliš vysoké (vyjímaje Bahrajnu). Implementace BPOA ani MSI nebyla pro region velkým přínosem, zejména kvůli

⁵ Singapur má největší HDP ze všech SIDS.

⁶ Bahrajnu patří pomyslné druhé místo v HDP ze všech SIDS s hodnotou 43 881,91 dolarů. Třetí s 35 117,78 dolary je karibské Portoriko.

chybějícím finančním zdrojům. Rozvoj několika států je podkopáván problémy s bezpečností. Zejména SIDS v Indickém oceánu se potýkají s problémy, jako jsou piráti, pašování drog nebo mezinárodní organizované zločiny. Často jsou tyto nepříjemnosti spojené s politickou nestabilitou (SIDS2014, 2013). Státy v regionu mají různé formy vlád, a to potvrzují i hodnoty politických proměnných (viz tabulka 12). Například nejsvobodnější jsou demokratické země Kapverdy a Mauricius, naopak nejméně svobodný je Bahrajn (autoritativní konstituční monarchie). Dle hodnot proměnné *wgi* lze tvrdit, že stejně rozmanitá je v regionu také kvalita politických institucí. Průměrná i mediánová hodnota se pohybuje kolem nuly. Zároveň se v AIMS nachází stát jak s nejlepšími (Singapur), tak s nejhoršími politickými institucemi (Guinea-Bissau).

Z důvodu velkého rozprostření regionu po Zemi jsou AIMS různě odolné vůči přírodním katastrofám. Nejdolnější jsou ostrovní státy z Atlantského oceánu, jež se pohybují za hranicí zranitelných států (větší než 265). Maximální hodnota *evi* z tabulky 12 náleží Singapuru, který je společně s Maledivami extrémně zranitelným státem. Na Maledivách byl vládou ze strachu ze stoupající hladiny oceánu a ničivé vlně tsunami z roku 2004 aplikován koncept „Zachraňte ostrov“. Tento koncept byl uskutečněn na kompletně zničeném ostrově Vilufushi. Ostrov měl původně rozlohu 0,15 km², výšku okolo jednoho metru nad mořem a byl obklopený korálovým útesem. Po roce 2004 byla rozšířena rozloha na 0,61 km² a zvýšena výška ostrova o jeden a půl metru po celé ploše. Renovace zahrnovala vybudování pobřežní ochranné zóny s ochrannými bariérami přesahujícími nadmořskou výšku ostrova o dalších dva a půl metru a odtokové zóny v případě zaplavení ostrova. Jednalo se o první přebudovaný ostrov na světě, kdy výsledkem byla pouze plocha vytvořená člověkem bez jakékoliv původní vegetace (UNDP Maldives, 2008). Na Maledivách byla tato opatření shledána jako užitečná, a proto se vláda rozhodla pro investici do národního programu „Zachraňte ostrov“ a vybuďovala podobná opatření i na jiných ostrovech, ovšem jednalo se spíše o rozšíření plochy ostrovů a budování bariér kolem ostrovů, než o kompletní přebudování a změnu centra ostrova. Objevila se však i kritika tohoto programu, jelikož program „Zachraňte ostrov“ sice ochrání ostrovy před menšími tsunami, jež mají většinou ničivé účinky, ale na druhou stranu tato opatření prohlubují následky vytrvalých dešťů a silných bouří a s nimi spojených záplav (Park a Riyaz, 2010). Další kritika programu se zaměřuje na použití zastaralých technologií, jež jsou spojeny s chybějícím zdrojem financí, avšak na druhou stranu je dobré mít alespoň nějakou ochranu než žádnou. Prezident Malediv v roce 2008 představil možné plány na záchranu obyvatel v případě úplného zatopení ostrovů. Tento plán spočívá v odkládání peněz získaných primárně z turismu, za které vláda pro případné environmentální uprchlíky koupí místo k životu v nějakém jiném státě. (Wong, 2011)

SIDS v AIMS regionu absolutně zaostávají (vyjma Bahrajnu a Singapuru) v jakémkoliv rozvoji primárně z důvodu chybějící spolupráce mezi sebou, velkými vzdálenostmi od sousedních států a odlišností

jednotlivých kultur. Oproti druhým dvěma regionům se zde nekonají regionální projekty, a když už se nějaký naskytne alespoň v části regionu, tak mu chybí jakákoliv evaluace nebo jeho výsledky nejsou udržitelné. (Mercer et al., 2014)

2.3.1. Indian Ocean Commission (IOC)

I přes fakt, že SIDS v regionu AIMS nespojuje určitá regionální organizace, byla autorem do této práce pro zachování osnovy vybrána organizace s názvem Komise Indického oceánu (IOC). Jejími členy je pět ostrovů v Indickém oceánu, z nichž tři patří do SIDS (viz tabulka 13). Organizace se snaží upevnit vzájemné vztahy mezi svými členy a zaměřovat se společně na výzvy udržitelného rozvoje v environmentálním, společenském a ekonomickém kontextu (SIDSGBN, 2018). Réunion patří pod samosprávu Francie, jež přispívá do rozpočtu organizace největším podílem ze všech členů. Dalším významným donorem je Evropská unie. Dokumenty, schůze a oficiální prohlášení jsou ve francouzském jazyce, který je oficiálním jazykem organizace. IOC vedená hlavami členských států vznikla v roce 1984. Předsednictví se střídá vždy po jednom roce mezi státy podle abecedního pořadí (COI, 2013). Spolupráce s Evropskou unií pomáhá IOC ve financování projektů a workshopů. První regionální workshop proti „praní špinavých peněz“ a pirátství se uskutečnil na Seychelách v roce 2012. IOC se ve spolupráci s Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) snažila posílit vládní schopnosti a dovednosti ve vyšetřování a určování zločinů týkajících se tohoto tématu. Dále se EU soustřeďuje ve státech IOC na obnovování a zachovávání biodiverzity a kontrolu rybaření a rybích zásob v oceánu. (OBP, 2018)

Tab. 13: Členové IOC

Patří do SIDS	Nepatří do SIDS
Komory, Mauricius, Seychely	Madagaskar, Réunion (Francie)

Zdroj: COI (2013), upraveno autorem.

Pobřežní a ostrovní oblasti v západním Indickém oceánu byly v roce 2009 vyhodnoceny Mezinárodním námořním úřadem (IMB) jako nejvíce infikované pirátskou aktivitou. Nejčastěji jsou piráti z regionu původem ze Somálska. V souvislosti s piráty byl podle IMB zaznamenán na Seychelách například pokles výdělků z turismu o 10 % a pokles výdělků z rybářství dokonce o 30 % během několika let. S pirátskými aktivitami se nesou ruku v ruce také rizika terorismu a ilegální pašování zbraní a drog. Kvůli přetrvávajícím problémům IOC v roce 2013 odstartovala, ve spolupráci s několika africkými zeměmi omývanými Indickým oceánem, projekt s názvem Program pro podporu regionální námořní bezpečnosti (MASE). Je financovaný Evropskou unií z Evropského rozvojového fondu (EDF) celkovou částkou 37 milionů eur a má končit v průběhu roku 2018. Cílem projektu je zvýšit námořní bezpečnost v oblasti a tím pomoci s ekonomickým rozvojem regionu. (MASE, 2013)

3. Komparace regionů SIDS

Kapitola se postupně bude věnovat pěti charakteristikám, které byly popsány ve druhé kapitole této práce. Proměnné již byly srovnány popisnými statistikami v tabulkách 6, 9 a 12, ovšem tato kapitola se zaměří na jev, zda existuje mezi regiony statisticky významný rozdíl na 1%, 5% či 10% hladině významnosti. Hladina významnosti byla volena na úrovních, které jsou pro sociální vědy obvyklé. Rozdíly budou též zkoumány v rámci 95% intervalu spolehlivosti. Porovnáván je každý region s každým pro všechny zkoumané proměnné. Pro regiony jsou v tabulkách použity následující zkratky: K – karibský; P – pacifický; A – region AIMS.

3.1. Geografické srovnání

Geografické vlastnosti regionů byly srovnány pomocí celkové populace (*pop*), rozlohy států (*area*) a indexu izolace (*isoin*). Rozloha států je v jednotkách čtverečních kilometrů. Čím vyšší hodnoty nabývá index izolace, tím je stát izolovanější. Výsledky tohoto srovnání jsou uvedeny v tabulce 14.

Tab. 14: Výsledky testování hypotéz geografických proměnných

regiony	rozdíl průměrů	t test	p-value	95% confi.int.	
pop					
K - P	1073026,00	1,17	0,25	-777722,40	2923775,00
K - A	430251,10	0,35	0,73	-2095415,00	2955917,00
P - A	-642775,40	-0,88	0,39	-2144819,00	859268,70
area					
K - P	-6996,90	-0,29	0,78	-56079,99	42086,19
K - A	19480,21	1,12	0,27	-16008,88	54969,29
P - A	26477,11	0,74	0,46	-46910,33	99864,55
isoin					
K - P	-43,93	-8,10	0,00***	-55,95	-32,90
K - A	-6,61	-0,78	0,44	-24,12	10,91
P - A	37,32	4,09	0,00***	18,42	56,23

Zdroj: Autor. Poznámka: Znak *** udává statistickou významnost t-testu na 1% hladině významnosti.

V populaci mezi regiony SIDS neexistuje rozdíl ani na jedné z předem stanovených hladin statistické významnosti. Podle hodnot p-value by se dalo říci, že největší rozdíl existuje mezi populací karibského a pacifického regionu. Z hodnot rozdílů průměrů je patrné, že nejméně obyvatel se průměrně nachází v regionu AIMS a nejvíce obyvatel v karibských SIDS.

Statisticky významný rozdíl se neprojevil ani při testování rozlohy států. Opět by se z hodnot p-value dalo vyčíst, že největší rozdíl v rozloze se projevil mezi karibským a AIMS regionem. Průměrně je největší pacifický region, pokud však sečteme celkovou rozlohu všech států v jednotlivých regionech, tak je největší region karibský.

Potvrdil se výrok z druhé kapitoly, že pacifický region trpí na vysokou izolovanost. Z tabulky 14 je zjevné, že pacifický region je oproti zbylým dvěma regionům výrazně izolovanější. Větší průměrný rozdíl existuje mezi pacifickým a karibským regionem. Na 5% hladině významnosti z tabulky 14 vyčteme, že index izolace je u pacifických SIDS v průměru větší o 32,90 až 55,95 jednotek indexu izolace než u karibských SIDS. Na 5% hladině významnosti lze také tvrdit, že pacifickým státům připadají v průměru o 18,42 až 56,23 větší hodnoty indexu izolace než státům z AIMS. Interval má menší rozpětí v prvním případě díky většímu rozdílu průměrů a vyšší výsledné hodnotě t-testu. Oba případy by byly významné i na 1% hladině významnosti, protože jejich p-value nulové hypotézy vyšla nula na čtyři desetinná místa. Rozdíl v izolovanosti karibského regionu a AIMS je statisticky nevýznamný.

3.2. Socioekonomické srovnání

Socioekonomické vlastnosti regionů byly srovnávány pomocí HDP na osobu (*gdppc*), průměrného počtu let strávených ve škole (*schooling*) a očekávané délky dožití při narození (*lifex*). Výsledky tohoto srovnání jsou uvedeny v tabulce 15.

Tab. 15: Výsledky testování hypotéz socioekonomických proměnných

region	rozdíl průměrů	t test	p-value	95% confi.int.	
<i>gdppc</i>					
K - P	10077,61	3,73	0,00***	4532,25	15622,96
K - A	-6272,73	-0,88	0,39	-20998,20	8452,78
P - A	-16350,33	-2,23	0,04**	-31621,40	-1079,23
<i>schooling</i>					
K - P	0,86	0,97	0,34	-0,97	2,70
K - A	2,06	2,30	0,03**	0,21	3,92
P - A	1,20	0,90	0,38	-1,63	4,03
<i>lifex</i>					
K - P	2,49	1,47	0,15	-0,97	5,94
K - A	2,92	1,24	0,23	-1,94	7,78
P - A	0,44	0,16	0,87	-5,26	6,14

Zdroj: Autor. Poznámka: *** 1% hladina významnosti, ** 5% hladina významnosti.

U proměnné *gdppc* byly potvrzeny rozdíly mezi pacifickým a zbylými dvěma regiony. Z výsledků se dá usoudit, že ze všech SIDS má pacifický region v průměru nejnižší HDP na osobu. Na základě dat z tabulky 15 lze s 95% spolehlivostí tvrdit, že oproti karibskému regionu mají státy v pacifickém regionu nižší HDP na osobu v průměru o 4 532,25 až 15 622,96 dolarů. Na stejné hladině významnosti má pacifický region oproti AIMS nižší HDP na osobu o 1 079,23 až 31 621,40 dolarů. Z hodnot p-value a t-testu pro K – P je zjevné, že tento rozdíl je statisticky významný i na 1% hladině významnosti.

Rozdíl v počtu odchozených let do školy je statisticky významný mezi karibským a AIMS regionem. S 95% spolehlivostí stráví lidé ve škole v karibských zemích v průměru o 0,21 až 3,92 let déle než ve

státech regionu AIMS. Zbylá dvě porovnání vyšla statisticky nevýznamná, ale z výsledků by se dalo usoudit, že průměrně stráví nejvíce let ve škole v karibských SIDS a nejméně v AIMS regionu. Srovnání proměnné *lifex* je ve všech třech případech statisticky nevýznamné, protože p-value pro zamítnutí nulové hypotézy přesahují hodnotu 0,1.

3.3. Environmentální srovnání

Environmentální vlastnosti regionů byly srovnány pomocí podílu počtu obyvatel s přístupem ke kvalitním zdrojům pitné vody (*watersource*), indexu zranitelnosti (*evi*) a podílu rozlohy chráněných pobřežních moří (*marine*). Vyšší hodnoty indexu zranitelnosti (EVI) odpovídají vyšší zranitelnosti vůči environmentálním hrozbám. Výsledky tohoto srovnání jsou uvedeny v tabulce 16.

Tab. 16: Výsledky testování hypotéz environmentálních proměnných

region	rozdíl průměrů	t test	p-value	95% confi.int.	
<i>watersource</i>					
K - P	4,76	1,06	0,30	-4,38	13,91
K - A	-0,38	-0,10	0,92	-7,94	7,18
P - A	-5,14	-0,90	0,38	-16,94	6,66
<i>evi</i>					
K - P	-29,79	-1,60	0,12	-67,44	7,86
K - A	-3,72	-0,16	0,88	-52,27	44,82
P - A	26,01	1,16	0,26	-20,31	72,46
<i>marine</i>					
K - P	-8,60	-1,93	0,06*	-17,62	0,42
K - A	-1,04	-0,43	0,67	-6,01	3,93
P - A	7,56	1,00	0,33	-8,06	23,18

Zdroj: Autor. Poznámka: Znak * udává statistickou významnost t-testu na 10% hladině významnosti.

Pro proměnnou *watersource* neexistuje mezi regiony statisticky významný rozdíl na žádné ze tří zkoumaných hladin významnosti. Dalo by se tvrdit, že pacifický region má spíše průměrně horší přístup ke kvalitním zdrojům pitné vody než zbylé dva regiony, ale tyto rozdíly nejsou statisticky významné.

Podobný fenomén odlišnosti mezi pacifickým regionem a zbylými dvěma se objevuje i v dalších dvou environmentálních proměnných. Z výsledků je patrné, že karibský region a AIMS mají průměrně nižší hodnoty indexu zranitelnosti než pacifický region (což ukazuje na nižší zranitelnost AIMS a karibských SIDS), toto tvrzení však není statisticky významné.

Na 10% hladině významnosti mají pacifické SIDS oproti karibským SIDS průměrně větší plochu chráněných pobřežních moří. V porovnání AIMS a pacifického regionu mají v průměru více chráněné mořské plochy státy v Pacifiku, ovšem bez statistické významnosti.

3.4. Demografické srovnání

Demografické vlastnosti regionů byly srovnány pomocí celkové míry plodnosti (*fert*), podílu celkového přírůstku obyvatel (*popgrow*) a počtu mrtvých dětí do pěti let na 1000 živě narozených (*infantmort*). Výsledky tohoto srovnání jsou uvedeny v tabulce 17.

Tab. 17: Výsledky testování hypotéz demografických proměnných

region	rozdíl průměrů	t test	p-value	95% confi.int.	
<i>fert</i>					
K - P	-1,28	-4,91	0,00***	-1,81	-0,75
K - A	-0,80	-2,34	0,02**	-1,50	-0,96
P - A	0,48	0,94	0,36	-0,59	1,55
<i>popgrow</i>					
K - P	-0,59	-1,67	0,10*	-1,31	0,13
K - A	-1,00	-2,88	0,01***	-1,71	-0,29
P - A	-0,41	-0,79	0,44	-1,46	0,65
<i>infantmort</i>					
K - P	-9,43	-2,20	0,04**	-18,24	-0,62
K - A	-5,23	-0,79	0,44	-18,91	8,44
P - A	4,20	0,61	0,56	-10,24	18,64

Zdroj: Autor. Poznámka: *** 1% hladina významnosti, ** 5% hladina významnosti, * 10% hladina významnosti.

U demografických proměnných se objevuje fenomén, kdy karibský region je rozdílný od zbylých dvou regionů. Co se týče proměnné *fert*, vyšel pro obě srovnání s karibským regionem statisticky významný rozdíl. Pro rozdíl karibské a pacifické oblasti lze s 95% spolehlivostí tvrdit, že v karibských SIDS je o 0,75 až 1,81 dítěte menší plodnost než v pacifických a o 0,96 až 1,50 dítěte menší porodnost než v regionu AIMS. První uvedený rozdíl by byl významný i na 1% hladině významnosti. Srovnání pacifické a AIMS oblasti vyšlo statisticky nevýznamné.

Podle 95% intervalu spolehlivosti pro rozdíl karibských a AIMS SIDS je zjevné, že v Karibiku je v průměru o 0,29 až 1,71 procenta nižší populační růst než v AIMS. Výsledky p-value pro tento rozdíl dokazují, že test by byl významný i na 1% hladině významnosti. Karibik má také průměrně nižší populační růst než Pacifik, ovšem pouze na 10% hladině významnosti. Výsledky testu P – A nejsou statisticky významné, ale průměrně je vyšší populační růst ve státech pacifických. Karibský region má s 95% spolehlivostí o 0,62 až 18,24 dětských úmrtí do 5 let méně než region pacifický. Zbylá dvě srovnání pro proměnnou *infantmort* jsou statisticky nevýznamná.

3.5. Politické srovnání

Politické vlastnosti regionů byly srovnány pomocí míry svobody státu (*freedom*) a průměru hodnot šesti indikátorů úrovně vládnutí (*wgi*). Svoboda států nabývá hodnot 0 až 100 (čím vyšší hodnota, tím svobodnější stát). Proměnná WGI představuje kvalitu vládních institucí, kdy jednotlivá pozorování

dosahují hodnot od -2,5 do +2,5 (čím větší hodnota, tím lepší kvalita vládních institucí). Výsledky tohoto srovnání jsou uvedeny v tabulce 18.

Tab. 18: Výsledky testování hypotéz politických proměnných

region	rozdíl průměrů	t test	p-value	95% confi.int.	
freedom					
K - P	-0,29	0,04	0,97	-14,35	13,77
K - A	19,60	2,09	0,05**	0,23	38,96
P - A	19,89	2,36	0,03**	2,30	37,48
wgi					
K - P	0,28	1,51	0,14	-0,10	0,65
K - A	0,27	1,03	0,31	-0,27	0,82
P - A	0,00	0,01	0,99	-0,56	0,55

Zdroj: Autor. Poznámka: Znak ** udává statistickou významnost t-testu na 5% hladině významnosti.

Testy proměnné *freedom* vyšly statisticky významné pro rozdíly regionu AIMS. S 95% spolehlivostí lze tvrdit, že SIDS v regionu AIMS dosahují hodnoty svobody v průměru o 0,23 až 38,96 nižší než karibské SIDS a zároveň o 2,30 až 37,48 nižší než pacifické SIDS. Z těchto hodnot je patrné, že AIMS je nejméně svobodným regionem ze všech SIDS. Rozdíl mezi pacifickým a karibským regionem podle testu statisticky neexistuje. Jednotlivé regiony z hlediska kvality institucí nevykazují statisticky významné rozdíly. P-value pro nulové hypotézy vyšly ve všech případech větší než 0,1 a z toho vyplývá, že nelze zamítnout nulovou hypotézu.

Závěr

Práce se zabývala popisem a srovnáním skupiny Malých ostrovních rozvojových států (SIDS). V první kapitole se zaměřila na skupinu jako celek. Skupina byla definována a uznána v roce 1992 na Summitu Země v Rio de Janeiru. Od tohoto roku se snaží SIDS o společný rozvoj s pomocí různých regionálních organizací, akčních plánů či mezinárodních spoluprací. Název skupiny by se dal považovat za matoucí, protože některé SIDS neleží na ostrovech. Celou skupinu zaštituje aliance AOSIS o 44 státech, z nichž většina patří do SIDS.

Druhá kapitola se věnovala popisu jednotlivých regionů. V obou kapitolách bylo využito popisných statistik 14 proměnných zařazených do pěti skupin charakteristik – geografické; socioekonomické; environmentální; demografické; politické. Tyto popisné statistiky byly použity pro komplexní popis regionu z různých perspektiv a zároveň jako základ pro zodpovězení hlavní výzkumné otázky – zda mezi regiony u zvolených proměnných existují statisticky významné rozdíly. Pro každý region byly navíc identifikovány konkrétní problémy, realizované projekty a organizace zaštiťující regionální spolupráci.

Třetí kapitola se věnovala testování hypotéz pomocí t-testů pro srovnání dvou průměrů. Prezentovány byly také 95% intervaly spolehlivosti, a to pro všech 14 proměnných seskupených do pěti oblastí. U šesti proměnných neexistoval mezi jednotlivými regiony ani jeden statisticky významný rozdíl (počet obyvatel, rozloha, očekávaná délka dožití při narození, podíl obyvatel s přístupem ke kvalitnímu zdroji pitné vody, EVI a průměr hodnot šesti indikátorů úrovně vládnutí). Naopak ani u jedné proměnné se nestalo, aby se od sebe navzájem statisticky lišily všechny tři regiony. To však mohlo být do jisté míry zapříčiněno relativně malým počtem pozorování pro některé regiony, zejména AIMS.

Z geografických charakteristik je patrné, že pacifické SIDS jsou mnohem izolovanější než karibské či AIMS. V socioekonomických charakteristikách byly zaznamenány tři meziregionální rozdíly. Pacifické SIDS se od států ve zbylých dvou regionech liší nižším HDP na osobu a obyvatelé v zemích AIMS chodí v průměru méně do školy než obyvatelé karibských SIDS. V rámci environmentálních proměnných byl zaznamenán pouze jeden statisticky významný rozdíl mezi karibskou a pacifickou oblastí, když pacifické SIDS mají oproti karibským SIDS větší rozlohu chráněné mořské plochy. Celkem nejvíce statistických rozdílů bylo identifikováno u demografických proměnných. V karibské oblasti je nižší populační růst a nižší porodnost než ve zbylých dvou oblastech. V Karibiku je navíc statisticky významně nižší úmrtnost dětí než v Pacifiku. Pokud jde o politické proměnné, při testování svobody států vyšel region AIMS jako statisticky méně svobodný oproti karibskému a pacifickému regionu.

Autor provedl celkem 42 srovnání, ze kterých bylo alespoň na 10% hladině statisticky významných celkem 13 (z toho 11 bylo významných dokonce alespoň na 5% hladině). Pro zvolené charakteristiky a proměnné se tedy dá říci, že regiony v SIDS se liší přibližně v jedné čtvrtině (13 z 42) případů.

Ze statisticky významných výsledků v tabulkách z kapitoly 3 lze vyčíst, že karibské SIDS zaznamenaly celkem deset rozdílů, z nichž pouze jeden byl (z hlediska obecnějšího měření rozvoje) v neprospěch regionu. Pacifické SIDS se lišily v devíti případech, přičemž sedm rozdílů bylo v neprospěch regionů. Nejméně rozdílů se projevilo u regionu AIMS, kdy pouze dva ze sedmi rozdílů bylo z hlediska rozvoje ve prospěch regionu. Tyto údaje naznačují, že karibský region je nejodlišnější a do jisté míry také nejrozvinutější ze všech tří regionů. Pacifický region by se naopak dal označit za nejméně rozvinutý, jelikož u daných proměnných si oproti zbylým dvěma regionům vede nejhůře.

Seznam literatury

Aisi, R. 2013. *Statement by H.E. Mr Robert G. Aisi Permanent Representative of Papua New Guinea to the United Nations and Chair of the Pacific Small Island Developing States (PSIDS) to the United Nations at the Open Working Group (OWG) on Sustainable Development Goals (SDGs)*. New York. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/3692psids3.pdf>.

AOSIS. 2015a. *About AOSIS*. <http://aosis.org/about/>.

AOSIS. 2015b. *Members*. <http://aosis.org/members/>.

Aparna Bhasin Consulting. 2018. *About the Organizations*. <http://www.aparnabhasinconsulting.com/syah/>.

Baiamonte, V., Redaelli, Ch. 2017. *Small Island Developing States and Climate Change: An Overview of Legal and Diplomatic Strategies*. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3072872>.

Betzold, C. 2010. *Borrowing Power to Influence International Negotiations: AOSIS in the Climate Change Regime, 1990–1997*. *Politics* 30 (3), 131–148.

CARICOM. 2014. *Strategic plan for the caribbean community 2015 – 2019: Repositioning CARICOM: VOL. 1 – The executive plan*. http://cms2.caricom.org/documents/11265-executive_plan_vol_1_-_final.pdf.

CARICOM. 2018a. *Our Journey*. <http://cms2.caricom.org/community/history#paginate-26>.

CARICOM. 2018b. *Our Journey*. <http://cms2.caricom.org/community/history#paginate-27>.

CARICOM. 2018c. *Our Symbols*. <http://caricom.org/about-caricom/who-we-are/our-symbols/>.

CARICOM. 2018d. *Who we are*. <http://caricom.org/about-caricom/who-we-are/>.

Central intelligence agency. 2018. Languages. *The World factbook*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2098.html>.

CEPAL. 2018. Member and Associate Member Countries of the Caribbean Development and Cooperation Committee (CDCC). <http://caribbean.cepal.org/c/all>.

Climate Policy Observer. 2018. *Internal policy*. <http://climateobserver.org/country-profiles/alliance-of-small-island-states/>.

CNN. 2018. *Exodus from Puerto Rico: A visual guide*. <https://edition.cnn.com/2018/02/21/us/puerto-rico-migration-data-invs/index.html>.

COI. 2013. *Les pays membres de la COI*. <http://commissionoceanindien.org/membres/>.

CSD-12. 2004. *Statement on behalf of the Pacific Islands Forum by New Zealand: CSD-12 – Water, sanitation and human settlements*. New York. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/pacificislands_2104.pdf.

CSMEonline. 2018. *Definition of CSME*. <http://csmeonline.org/news/about-the-csme>.

de Bredt Romilly, G. H. 2005. Barbados Programme of Action – Ten Year Review. *Environmental Policy and Law* 35 (2), 56. Netherlands: IOS Press.

Fraser, T. 2004. *Many benefits from the CSME*. Trinidad. http://www.bbc.co.uk/caribbean/news/story/2004/06/040625_csme-explained.shtml.

- Ghina, F. 2003. Sustainable development of small island development states: The case of Maldives. *Environment, Development and Sustainability* 5, 139–165. Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Graphic. 2015. *Groundwater and Climate change: Small island Developing countries (SIDS)*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242861e.pdf>.
- Haas, M. 1989. *The Pacific Way: Regional cooperation in the south pacific*. New York: Praeger.
- Heath-Brown, N. (Ed.). 2015. *The Stateman's Yearbook 2016*. Pacific Islands Forum (PIF). London: Palgrave Macmillan. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-1-349-57823-8_99.pdf.
- Hussein, B. 1997. 'The Big Retreat'. *Pacific Islands Monthly* 67 (11), 11–12. Sydney: Pacific Publications <https://nla.gov.au/nla.obj-343956173/view?partId=nla.obj-343958184#page/n11/mode/1up>.
- Index Mundi. 2018. *Country comparison: Population density*. <https://www.indexmundi.com/g/r.aspx?v=21000>.
- ipcc. 2017. *Organization*. <https://www.ipcc.ch/organization/organization.shtml>.
- ITU. 2017. *Who are the SIDS*. <https://www.itu.int/en/ITU-D/LDCs/Pages/Who-are-the-SIDS.aspx>.
- Jewett, E., Matak, M., Glassey, N., Keener, P., Moore, T., Straza, T. 2014. *Proceedings of an International Workshop on Ocean Acidification: State-of-the-Science Considerations for Small Island Developing States (SIDS): Caribbean Region*. http://www.goa-on.org/docs/OA_workshop_Caribb_Final.pdf.
- Kaly, U.L., Pratt, C.R., Mitchell, J. 2004. The Demonstration Environmental Vulnerability Index (EVI) 2004. *SOPAC Technical Report 384*, 321–323.
- Mercer, J., Kurvits, T., Kelman, I., Marvin, S. 2014. Ecosystem-Based Adaptation for Food Security in the AIMS SIDS: Integrating External and Local Knowledge. *Sustainability* 6 (9), 5566–5597. Switzerland.
- Lippwe, J. 2010. *Statement by Mr. Jeem Lippwe: CSD-18 – Thematic Discussion on Transport*. New York <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Micronesia.pdf>.
- MASE. 2013. *Action Fiche for the ESA-IO Programme to Promote Regional Maritime Security*. http://ec.europa.eu/europeaid/documents/aap/2013/af_aap-spe_2013_intra-acp_p3.pdf.
- MŽP. 2018. *Ministerstvo životního prostředí: Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu*. https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol.
- NOAA. 2008. *New study details ocean acidification in the Caribbean*. http://www.noaa.gov/stories/2008/20081121_coralacidification.html.
- NSDS. 2018. *Small island Developing states (SIDS)*. <http://nsdsguidelines.paris21.org/node/715>.
- NTI. 2017. *Nuclear Threat Initiative: South Pacific Nuclear-free Zone (SPNFZ) Treaty of Rarotonga*. <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/south-pacific-nuclear-free-zone-spnfz-treaty-rarotonga/>.
- OBP. 2018. *Oceans Beyond Piracy* <http://oceansbeyondpiracy.org/matrix/indian-ocean-commission-ioc>.
- Pacific islands forum secretariat. 2018. *About us*. <http://www.forumsec.org/pages.cfm/about-us/?printerfriendly=true>.
- PANCAP. 2018. *Who we are*. <https://pancap.org/who-we-are/about-pancap/history-of-pancap/>.

- Park, K.-H., Riyaz, M. 2010. "Safer island concept" developed after the 2004 Indian ocean tsunami: A case study of Maldives. *Journal of Earthquake and Tsunami* 4 (2), 135–143. <http://www.worldscientific.com/doi/pdf/10.1142/S1793431110000704>.
- Parliament of Australia. 2010. *The Kyoto Protocol*. https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Browse_by_Topic/ClimateChangeold/governance/international/theKyoto.
- Shibuya, E. 2004. The problems and potential of the Pacific Islands Forum. *The Asia-Pacific: A region in transition*, 102–115. Asia-Pacific Center for Security Studies.
- Schmidt, C. W. 2005. Keeping Afloat: A Strategy for Small Island Nations. *Environmental Health Perspectives* 113 (9), A606–A609. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1280424/>.
- SIDS2014. 2013. *Regional preparatory meeting of small island developing states of the atlantic indian ocean, meditaranean and south china seas (AIMS)*. <http://www.sids2014.org/content/documents/227AIMS%20final.pdf>.
- SIDS2014. 2014. *Island voices global choices*. <http://www.sids2014.org/index.php?menu=1496>.
- SIDS2014. 2016a. *SIDS Partnership framework*. <http://www.sids2014.org/sids-partnership-framework>.
- SIDS2014. 2016b. *Tourism development*. <http://www.sids2014.org/index.php?page=view&type=1006&nr=2718&menu=1601&template=919>.
- SIDSGBN. 2018. *Atlantic – Indian Ocean – South China Sea (AIMS) Regional Support*. <https://sidsgbn.org/aims/>.
- Sitarz, D. 1993. *Agenda 21: The Earth summit strategy to save our planet*. USA: Nova Publishing Co.
- SOPAC. UNEP. 2005. *Building resilience in SIDS: The environmental vulnerability index*. <http://islands.unep.ch/EVI%20Final%20Report%202005.pdf>.
- SPS. 2013. *South Pacific Specialist*. <http://southpacificspecialist.org/>.
- SPTO. 2017. *About SPTO*. <https://corporate.southpacificislands.travel/about/>.
- Sustainable development. 2017a. *Knowledge platform: MSI (2005): Mauritius strategy of implementation*. <https://sustainabledevelopment.un.org/conferences/msi2005>.
- Sustainable development. 2017b. *Knowledge platform: MSI+5 (2010): Five-year review of the Mauritius Strategy of Implementation* <https://sustainabledevelopment.un.org/conferences/msi2010>.
- Sustainable development. 2017c. *Small island Developing states*. <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/sids/list>.
- Sustainable Development. 2018. *Third international konference on small island developing states*. <https://sustainabledevelopment.un.org/sids2014>.
- SYAH. 2018a. *About*. <http://www.syah.org/about/>.
- SYAH. 2018b. *SIDS YOUTH AIMS HUB*. <http://www.syah.org/>.
- The Commitment. 2014. Pacific islands continue to attract tourism in the face of challanges. *The Commitment – SIDS Special*. unohrlls.org/pacific-islands-continue-to-attract-tourism-in-the-face-of-challenges/.
- The Commonwealth. 2014. *Blog: SIDS 2014 Conference in Samoa*. <http://thecommonwealth.org/media/news/blog-sids-2014-conference-samoa>.

- The Economist. 2016. *New Caledonia joins the Pacific Islands Forum*.
[http://country.eiu.com/\(F\(MSago1yt4nViK1ZocTloJHHFTqnlHnCSEIxbuhqUd_9DkPu7oLQGO2iCohN9kKgUiWxZrDN3ZSnvzTN_7Ffq5AZiOkOgU_Os8qOTCeznwjQ1\)\)/article.aspx?articleid=104664394&Country=New%20Caledonia&topic=Politics&subtopic=Forecast&subsubtopic=International+relations](http://country.eiu.com/(F(MSago1yt4nViK1ZocTloJHHFTqnlHnCSEIxbuhqUd_9DkPu7oLQGO2iCohN9kKgUiWxZrDN3ZSnvzTN_7Ffq5AZiOkOgU_Os8qOTCeznwjQ1))/article.aspx?articleid=104664394&Country=New%20Caledonia&topic=Politics&subtopic=Forecast&subsubtopic=International+relations).
- The World Bank. 2017. *World bank country and lending groups*.
<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>.
- The World Bank. 2018a. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018b. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018c. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018d. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018e. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018f. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018g. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018h. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018i. Databank: World Development Indicators.
<https://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>.
- The World Bank. 2018j. Databank: World Governance Indicators.
<http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home>.
- Theodora. 2011. *CARICOM – Caribbean Community*.
https://theodora.com/wfbcurrent/caricom_caribbean_community_member_states.html.
- Tukeli, K. 2017. *Disappearing Tuvalu: First Modern Nation To Drown?*.
<https://www.worldatlas.com/articles/tuvalu-and-climate-change-rising-sea-levels-threatening-pacific-islands.html>.
- Tupouniua, M. 2008a. *Statement by Mahe Tupouniua: CSD-16 – Thematic discussion on Agriculture and Rural Development*. New York.
https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/tonga_6may_agriculture.pdf.
- Tupouniua, M. 2008b. *Statement by Mahe Tupouniua: CSD-16 – Thematic discussion on Rural Development*. New York.
https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/tonga_6may_ruraldevelopment.pdf.
- Turner, B. (Ed.). 2004. *The Stateman's Yearbook 2005*. Pacific Islands Forum (PIF). London: Palgrave Macmillan. https://link.springer.com/content/pdf/10.1057%2F9780230271333_51.pdf.

- UN. 2009. *Views on the Possible Security Implications of Climate Change to be included in the report of the Secretary-General to the 64th Session of the United Nations General Assembly*. http://www.un.org/esa/dsd/resources/res_pdfs/ga-64/cc-inputs/PSIDS_CCIS.pdf.
- UN. 2018. *International year of small island developing states 2014*. <http://www.un.org/en/events/islands2014/#&panel1-1>.
- UNCDP. 2017. *List of Least Developed Countries*. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/lidc_list.pdf.
- UNDP Maldives. 2008. *Detailed Island Risk Assessment in Maldives*. www.environment.gov.mv/v1/download/140.
- UNDP. 2018. *Human Development Data (1990-2015)*. <http://hdr.undp.org/en/data>.
- UNEP. 1998. *Island Directory: Basic environmental and geographic information on the significant islands of the World*. <http://islands.unep.ch/isldir.htm>.
- UN-OHRLLS. 2011. *Small island developing states: Small islands Big(ger) Stakes*. http://unohrlls.org/UserFiles/File/UN_SIDS_booklet_5x6-5_062811_web.pdf.
- UN-OHRLLS. 2017. *About SIDS*. <http://unohrlls.org/about-sids/>.
- UNWTO. 2014. *Tourism in small Developing states (SIDS): Building a more sustainable future for the people of Islands*. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/tourisminsids.pdf>.
- Vysoudil, M. 2014. *Základy fyzické geografie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Wong, P. P. 2011. Small island Developing states. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change* 2 (1), 1–6. John Wiley & Sons inc.
- World Meteorological Organization. 2007. *The SIDS-Caribbean project: Preparedness to Climate Variability and Global Change in Small Island Developing States of the Caribbean Region*. https://www.wmo.int/pages/prog/dra/ram/documents/WMO_SIDS_E_light.pdf.